

DOLENTŠKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKR. NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtrek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Štev. 8 (518)

Leto X.

NOVO MESTO, 25. februarja 1960

UREJUJE uredniški odbor - odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UREJENJE v mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

Z LETNE OBČINSKE KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA V BREŽICAH

Voditi in vsklajevati

O osnovnih nalogah SZDL v brežiški občini je govoril na konferenci sekretar Glavnega odbora Socialistične zveze Franc Kimovec-Ziga — Temeljito pripravljena konferenca je dala podlago za nadaljnje delo organizacij v občini

V soboto 13. februarja se je na občinski konferenci Socialistične zveze Brežice zbralo 80 delegatov. Razen domačih gostov je bil prisoten tudi ljudski poslanec Franc Kimovec-Ziga. Občinski odbor SZDL je vsem delegatom že pred konferenco dostavil obširne poročilo o delu organizacije. Poročila, prebrana na konferenci, so bila zato zelo kratka in jedrnat, razprava pa toliko bolj živahna, saj je v njej sodelovalo kar 22 delegatov. Razpravljali so o problemih dela SZDL, o kmetijstvu, šolstvu, zdravstvu, komunalnih dejavnostih, o družbenih organizacijah in krajevnih odborih. Delegati so odkrito pokazali na napake ter povedali vse, kar jih tare. Prav ta sproščenost in razpravi je dala konferenci tisto delovno obsežnost, ki ga mnogokrat pogrešamo, in pripomožila, da so delegati konferenco zapustili obogateni in z jasno sliko nalog Socialistične zveze.

KRAJEVNI ODBORI SO SAMOUPRAVNI ORGANI

V občini Brežice je 22 krajevnih odborov, 14 krajevnih odborov SZDL in 70 vaških organizacij SZDL. Najprej krajevni odbori: ali jih je preveč ali premalo? Krajevni odbori imajo enake dolžnosti na vasi, kot stanovanijska skupnost v mestu. Krajevni odbori pa opravljajo še marsikaj, kar ni pametno. Upravljajo in dajejo v najem obdelovalne kmetijske površine upošlema ljudske premoženja. To je proizvodno zemljišče, zato ga mora upravljati občina preko kmetijske zadruge. Krajevni odbori niso operativni organi, ki posega v delovanje podjetja ali zadruge, niso torej občina v občini. Krajevni odbori so samoupravni organi, ki opravljajo določene dejavnosti, so le pomožno telo občine. Slednja se lahko v njihovo korist odreče nekaterih prispevkov. Vsak dinar se mora v krajevnem odboru desetkrat obrniti in ustvariti 10 novih dinarjev. Za mobilizacijo prebivalcev, s samoprispevom, s prostovoljnimi delom in z različnimi oblikami mora krajevni odbor reševati komunalne, zdravstvene in socialne zadruge na svojem področju, torej na vasi. Ker so te zadeve najboljše mladim ljudem, moramo z njimi krajevne odbore pomladiti in tudi povečati število odbornikov.

POIŠČITE VSE SKRITE REZERVE!

Rekli smo že, da je industrija slabo razvita. Toda vseeno so že velike možnosti za gospodarski razvoj tudi tukaj. Laskati moramo skrite rezerve. Večina proizvodnih podjetij dela v eni ali dveh izmenah. Zakaj ne bi delali v treh? Govorimo o mehanizaciji in avtomatizaciji industrije. Tam, kjer se proizvajajo na novo razvijajo, so najboljši pogoji za oboje. Koliko smo napredovali tukaj? Industrija na našem področju je šele v povojih. Velika industrijska podjetja v razvitejših krajih se prostorno ne morejo več širiti, zato iščejo drugod manjša podjetja, ki bi se z njihovo pomočjo specializirala. Takšne možnosti so tudi v občini Brežice. To so naloge, ki jih moramo uresničiti v gospodarstvu, če hočemo, da bomo za bližje mladim ljudem, moramo v naših krajevnih odborih, šolstvu in komunalnih dejavnostih. V našem primeru pa je osnova razvoj kmetijske proizvodnje.

Občinske konference Socialistične zveze v Novem mestu, Brežicah, na Senovem, v Črnomlju, Vidmu-Krškem in v Sevnici so nam v preteklih dveh tednih dale temeljit obratun dela, načrtov in vsestranske razgibanosti te naše najmočnejše in najbolj množične organizacije. O poteku konferenc poročamo danes obširneje na 1. in 3. strani lista. — Na sliki: med poročilom na nedeljski konferenci v Krškem

Še več novih članov

Sklep občinske konference SZDL v Črnomlju: v počastitev V. kongresa SZDL Jugoslavije vsak član 10 ur prostovoljnega dela za različne lokalne delovne akcije

Občinske konference SZDL v Črnomlju, ki je bila v sredo, 17. februarja, se je razen delegatov in predstavnikov Okrajnega odbora SZDL Novo mesto udeležil tudi član Glavnega odbora SZDL Slovenije in ljudski poslanec tovariš Niko Silih. — Konferenca je obravnavala predvsem probleme gospodarskega razvoja občine, razvijanja in utrjevanja raznih oblik družbenega upravljanja in kadrovska vprašanja.

V črnomljski občini so minulo leto dosegli doslej največjo proizvodnjo, tako v industriji kot kmetijstvu in drugih panogah gospodarstva. Letošnji družbeni plan to proizvoda za okoli 30 odstotkov, od tega v industriji za okoli 40% in v obrti za okoli 35%. — Znanost in v ostalih panogah. Za uresničitev teh načrtov bo treba zvesto krepko poprijeti. Tega se Črnomljski povsem zavedajo, zato so na konferenci sklenili posvetiti letošnjim gospodarskim nalogam kar največ pozornosti.

Lep uspeh so organizacije SZDL dosegle tudi v razširjeni članstvu. Od lanske konference do danes so izstrelili članov Socialistične zveze povečali za 366 oseb ali za dva in polkrat. Tako je danes vključenih v SZDL že 84 odstotkov vseh volivcev.

Pri tem je bila zlasti zelo uspešna osnovna organizacija Črnomlji, ki je pridobila okoli 1300 novih članov. Pa tudi osnovne organizacije v Sevnici, Grinjah, Dragatušu in še ponekod niso zaspale. Slabše je v organizacijah na Sijem vrhu, na Vinici, v Adističih in drugje. Več skrbi bo v prihodnje treba posvetiti tudi vključevanju mladine, ki se vedno bolj uveljavlja v družbeno političnem življenju komune, vendar je konferenca ugotovila, da jo marsikje še preveč zapostavljajo.

Največji odstotek nečlanov, okoli 28, odpade na kmetično prebivalstvo. Zato so sklenili letos z akcijo vključevanja novih članov nadaljevati. Pri tem so poudarili, da je treba ljudi bolj seznanjati z vlogo in s pomenom Socialistične zveze.

Prečasn problem predstavila je občini pomanjkanje kadrov. Potrebe so iz dneva v dan večje, strokovnega kadra v industriji in kmetijstvu pa vedno bolj primanjkuje. Pa ne samo tu, tudi na področju šolstva, zdravstva in drugod močno primanjkuje kadrov. V občini sicer stipe 73 oseb, vendar to sprito vse večjega razvoja komune ne bo zadostilo potreb. — Samo v šolstvu potrebujejo 37 učiteljev več kot jih študentov. Leni so sicer nameravali pri občini ustanoviti poseben sklad za stipendiranje, vendar gospodarske organizacije niso pokazale dovolj razumevanja. Kot vse kaže, je v nekaterih podjetjih še vedno prevladujočim posameznikom, ki se boje za svoje položaje in ohranjanju stipendiranja novih kadrov. Temu problemu so v prihodnje sklenili posvetiti kar največ skrbi.

Trenesne slike so sklenili postaviti s krajevnimi odbori in preko njih zainteresirati prebivalce za razne lokalne delovne akcije. Te v črnomljski občini še niso povsem zaživele. Minulo leto so bili uspešni je v Sevnici, kjer so za obnovo kulturnega doma prebivalci sami prispevali nad 5 tisoč prostovoljnih delovnih ur in okoli 400 tisoč dinarjev samoprispevka. Z aktivnim delom jim je uspelo zainteresirati tudi podjetja, ki so prispevala nad pol milijona dinarjev. To pa je bil že osamljen primer. Nasprotno so dali pobudo za gradnjo kopališča na Vinici Črnomljski občini, medtem ko Vinčani niso kazali dovolj razumevanja za sodelovanje. Marsikje se tudi odborniki OBLO premalo zanimajo za potrebe prebivalcev, saj se nekateri redko ali sploh ne udeležujejo sestankov Socialistične zveze. Zato so sklenili v prihodnje skleniti tudi več zborov volivcev kot doslej.

V razpravi je sodeloval tudi član Jugoslavije so na konferenci sklenili, da bo letos vsak član Socialistične zveze pri raznih lokalnih delovnih akcijah prispeval po 10 ur prostovoljnega dela.

V razpravi je sodeloval tudi član Glavnega odbora SZDL Slovenije in ljudski poslanec tovariš Niko Silih, ki je poudaril dosežene uspehe, pri tem pa podčrtal, da bo treba v nekaterih podjetjih v prihodnje bolj kot doslej obravnavati odnose posameznikov do družbeno upravljanja kakor tudi naloge pri nadaljnjem razvoju kmetijstva v Beli krajini.

Ob koncu so izvolili nov 33-članski občinski odbor SZDL in 3-članski nadzorni odbor. Na V. kongresu SZDL Jugoslavije bo črnomljska občina zastopal sekretar Občinskega odbora SZDL tov. Rado Kordić.

Jutri: sprejem okrajnega družbenega plana in proračuna

Predsednik OLO Novo mesto, tovariš Niko Felopavlovič, je sklical za petek, 26. februarja 1960, 12. skupno sejo obeh zborov okrajnega ljudskega odbora. Začela se bo ob 9. uri

v prostorih doma JLA v Novem mestu, na dnevnem redu skupne seje pa je predvsem poročilo o družbenem planu in proračunu okrajja za leto 1960. Po sklenitvi seji bosta ločeni deli okrajnega zborov in zborov proizvajalcev, nato pa spet seja obeh zborov OLO, na kateri bodo odborniki poslušali poročilo komisije za vsklajevanje morebitnih nesoglasij med zboroma glede plana in proračuna. Potem, ko bodo družbeni plan in proračun sprejeli, so na vrsti jamstvene izjave, sklepanje o potrditvi poslovnika sveta za zdravstvo in odloka o določitvi položajnih, plač uslužbencem zavoda za socialno zavarovanje okrajja Novo mesto. Oborniki bodo nato razpravljali o predlogu, da bi začasno zaprli šolo Gaber pri Sevnici, sklepanje o raznih premoženjsko pravnih zadevah, imenovan bo nov načelnik za družbene službe OLO, imenovan bo šef Okrajne godne uprave ter izvoljen predsednik Okrajnega sodišča Metlika.

VREME

ZA ČAS OD 25. FEBRUARJA DO 6. MARCA: Zelo nestalno vreme s pogostimi padavinami in spremenljivo temperaturo.

Socialistična zveza združuje vse sile za gospodarski napredek

Uspehi zadnjih let so tudi v občini Videm-Krško velika zasluga organizirane prizadevnosti Socialistične zveze in vseh njenih članov — Letos se bo vrednost proizvodnje v tej občini povečala že na 10 milijard in 500 milijonov din, narodni dohodek na prebivalca pa bo znašal konec 1960 že 238.000 dinarjev

Velika udeležba, izčrpano poročilo in plodna razprava na občinski konferenci SZDL v Krškem izpričujejo, da je SZDL v videmsko-krški občini glavni politični šinitelj in pobudnik vsega naprednega prizadevanja v občini. Mimo 163 delegatov — manjkalo jih je le 16 — se je konference udeležilo tudi več gostov, med njimi sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec-Ziga, član Predsedstva Glavnega odbora SZDL Jože Rus, predsednik okrajnega odbora SZDL Novo mesto Franc Pirkovič ter drugi.

Iz poročila občinskega odbora SZDL, ki ga je prebral dosedanji predsednik Milan Ravbar sledi, da so bili v občini Videm - Krško v preteklih letih doseženi zelo veliki uspehi. V nemajhnih meri je to zaslug SZDL, ki se je v ognju boja za splošni napredek kalila in rastla skupno z uspehi. V občini je sedaj 22 osnovnih organizacij SZDL, ki imajo 6.554 članov, kar pomeni, da je 53 odstotkov vseh volivcev vključenih v SZDL. V poročilu je bilo prikazano delo SZDL v preteklih dveh letih, prav tako pa tudi delo in vloga ostalih družbenih organizacij.

V izčrpani in plodni razpravi, ki je sledila poročilu, so delegati obravnavali predvsem gospodarske naloge v občini, hkrati pa tudi ocenili delo posameznih organizacij.

Iz razprave predsednika obč. LO Staneta Nuničja je razvidno, da vrednost proizvodnje in narodnega dohodka v občini hitro raste. Medtem ko je znašala vrednost proizvodnje leta 1956 5 milijard 900 milijonov din, se je lani že dvignila na 8 milijard 750 milijonov dinarjev, letos pa se bo povzpela na približno deset milijard 500 milijonov din. Medtem ko je znašal leta 1956 narodni dohodek na prebivalca 130.000 din, se bo letos dvignil že na 238.000 din na prebivalca.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kako bomo proslavile osmi marec

Letos drugače kot vsa leta doslej. Proslavile ga bomo kot žene proizvajalke. Naša žena si je priborila vrsto pravic, ki jih žene države in takozvanih naprednejših deželah še nimajo. Enakopravna je možu pri zaposlitvi, enakopravna kot državljanka, saj ima volilno pravico, odprta so ji vrata v družbeno življenje, v razne organe družbenega in delavskega upravljanja. Čas hiti, zato bomo ugotovile prav pred osmim marcem, našim praznikom, kako ga dohitevamo me žene.

Zena ni samo gospodinja in mati, postala je proizvajalka. Za strojem v tovarni dela, na kmetiji ali v pisarni. Doma pa ji treba vseeno oprati, pokrpati, pospraviti stanovanje, nakupiti življenjske potrebščine in še mnogo tega. Težko zmagujemo vsakdanja bremena in potrebujemo pomoč. Stanovanijska skupnost nam jo bo nudila, zato se bomo pred prazno 8. marca pogovarjale največ o stanovanijskih skupnostih. Česa najbolj potrebujemo, kako poživiti delo skupnosti, da bi nam čimprej pomagala v naših težavah, in koliko je stanovanijska skupnost že dosegla, bomo ugotovljale.

V mestih in tam, kjer je razvita industrija, bomo sklicale več posvetovanj. Eno za zaposlene žene in eno za žene gospodinje. Prav tako bo dvojje posvetovanje v vaseh: eno za žene proizvajalke, ki delajo na kmetijskem obratu, in drugo za ostale kmečke žene. Na vasi bodo dolžnosti stanovanijskih skupnosti opravljali krajevni odbori. Poglejmo torej, koliko je naš krajevni odbor že naredil, koliko smo mu pomagale in kaj vse je še treba storiti.

Kako sodelujemo v Socialistični zvezi, ali smo vključene? V proizvodnji delamo, kako je z našo kvalifikacijo, ali že vemo dovolj za delo, ki ga opravljamo? Tudi o tem se bomo pogovarile na posvetovanju. Če je v okolici, kjer živimo, tovarna in v njej delamo, bomo vedale, da se želimo izobraževati in naredile bomo načrti takšnega izobraževanja. Prav tako, če živimo na vasi, saj tudi kmetijstvo potrebuje sposobnih kmečkih proizvajalk. Tudi kmečka žena se mora strokovno izobraževati in učiti. Na posvetovanjih se bomo odkrito pogovarile o vseh težavah, ki nas žulijo, in se nato predvsem me, žene, borile za njih odpravo. V sindikatu, v SZDL, v delavskem svetu in v združnem svetu bomo žene pobudnice akcij za odpravo naših težav. Otroški vrtci, varstvo otrok, družbena prehrana, obrtnice in periča, krpalnice, naše delo in strokovna usposobljenost v industriji in v kmetijski proizvodnji — o vsem tem bo stekel pogovor na posvetovanjih in nam nudil dovolj gradiva za delo preko vsega leta.

Ko bomo na posvetovanjih našle vrsto nalog, bomo predlagale delavskemu svetu ali upravnemu odboru kmetijske zadruge in združnemu svetu, naj razpravlja o naših težavah na svečani seji, posvečeni dnevu žena. Tam, kjer so v kolektivu zaposlene pretežno žene, se bomo pogovarile o tem na poselni konferenci. Poskerbale omo, da bodo proslave dneva žena bolj svečane kot doslej. Zapršile bomo kakega znanelega družbenega delavca iz svoje okolice naj nam govori, povabile bomo predstavnike SZDL, sindikata podjetja in občine na naša posvetovanja in na našo proslavo. Večji del proslave bo zavzel lep kulturni spored. Za pomoč in sodelovanje bomo zaprosile Svobodo ali KUD. K sodelovanju na posvetovanjih bomo povabile mlade vidne družbene delavce.

Naše proslave letos ne bodo le družabna prireditve, ki se je od 500 žena udeležil samo petina ali četrtina in povesele. Osmi marec, dan žena, bomo proslavile kot matere in žene proizvajalke in mu dale delovni poudarek, tako da bo letošnji dan žena postal tudi praznik Socialistične zveze.

Pogled v dvorano gasilskega doma v Sevnici, kjer je bila v nedeljo dopoldne konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije za sevniško občino

Brigadirji se pripravljajo

Po nepopolnih podatkih se je do 15. februarja javilo za mladinsko delovno brigado "Janko Brodarec VEČ KOT 50 BRIGADIRJEV. Pričakujejo se prijave mladih zadržnikov, ki bodo na avtomobilski cesti opravili traktorski tečaj.

XII. NOVOMEŠKA MDB "MARTIN JUŽNA" bo odšla na avtomobilsko cesto v maju. Brigado bodo sestavljali kmečki mladinci, ki bodo imeli velike možnosti za tehnično in vsestransko izpopolnjevanje udeležiti zvezne akcije, dobijo nje. Mladinci, ki se želijo vse informacije pri svojih občinskih komitejih LMS.

KAJ PA GOZDARSTVO?

(Nadaljevanje)

Drugi dve vrsti dreva, sposobni za sajenje v plantažah, sta bor (zlati gladki ali zeleni bor) in rdeči hrast. Niti eden niti drugi ne terjata tako kvalitetno zemljišče kot topol, potrebujeta pa globoka tla. Rasteta hitro, zelo izboljšujeta tla in bi ju bilo primerno saditi na težkih, izčrpanih tleh. V našem okraju bi bila zelo primerna na belokranjskih streljnikih. Les se uporablja zlasti kot jamski les.

gotovljeno strokovno vodstvo, sadike pa so kvalitetne in razmeroma poceni.

Pogozdovanje z močnimi sadikami ima to prednost, da potrebujemo manjše število sadik, ker jih ne sadimo tako gosto, poleg tega pa odpade potreba koščenja in obdelave, kajti močnim sadikam plevel ne škoduje. Dolžnost ObLO in kmetijskih združenj, da nudijo vso pomoč pri osnovanju takih drevesnic, zlasti pri arondacijah zemljišč, ki bi prišla v posev za drevesnice in plantaže.

Vzporedno s plantažiranjem pa bo treba pogozdovati tudi površine, ki potrebujejo spopolnitve, niso pa prikladne za plantažne nasade. Ta dela bo treba opravljati še po klasičnem načinu gospodarjenja, vendar ne tako intenzivno kot pri nasadih, kajti skrbeti moramo, da bomo zviškali letni prirastek na zemljiščih, ki nam bodo dala najprej in največ lesne mase. Toliko o plantažiranju. Prav pa bi bilo, da o tem vprašamo spregovore tudi naši strokovnjaki, ki se s plantažami že ukvarjajo.

Zvišana kazen za uboj v Brestanici

Marija Stančič iz Brestanice je ubila 25. julija 1969 svojega moža Gracijana. Za to dejanje je bila prvič obsodena 29. oktobra 1959 pred Okrožnim sodiščem v Novem mestu na 5 let strogega zapora. Na pritožbo javnega tožilca ji je Vrhovno sodišče LRS pred kratkim kazeno zvišalo na 7 let strogega zapora.

Stančič Gracijan je bil svoji okoliščini znan kot miren človek, dober delavec in prijeten družabnik. Imel je to nesrečo, da je bila njegova žena silno rasburkane narave in ga je celo večkrat pretepala. Pri tem se ji ni niti upiral, ker se je vedno bal, da bi jo s tem izževal in da bi potem z njim dokončno obračunala. Omenjenega dne je prišla obtoženka domov z oblački pri sodnikih. Bila je nekoliko vintena. Začela mu je očitati, da zalezuje druge ženske. Ker je pokojnik poznal njeno naravo je pobesnil na počelo. Obtoženka ga je dohitela in sivala s četvrtim. Pokojnik se ji je iztrgal in se zatekel v Kustjevo kuhinjo. Bil je krvav po obrazu. Brez za njim je prišla obtoženka, ki je stopila k mizi, vzela gnil kuhinjski nož in ga zasadila moču v hrbet. On je z

zadnjimi močmi odšel iz Kustjeve v Stritarjevo kuhinjo, ki je v isti hiši; tu se je zgrudil in umrl. Obdolženka je navadila za njim, vendar jo je na vratih zadržal Anton Stritar. Zato je zamahnila s nožem še po njem, da bi še njega zabolila, kar za ji ni uspelo, ker je Stritar v zadnjem trenutku odskočil.

V preiskavi so ugotovili, da je bila obtoženka bolesto ljubosumna na moža in da je bila takšna zato, ker je bila pre psihopatska oseba, torej zmenjano prištevna.

Vrhovno sodišče je pri zvišanju kazni upoštevalo, da je obdolženka pri poskusu uboja več mlačila eni žilnici, tako da je moža nekritično in od zadaj zabolila s kuhinjskim nožem v hrbet.

(O uboju smo lani 5. novembra že kratko poročali. Pokojno pa se je do sedaj še nikoli poročilo o obdolženki, ki je stopila v službo, vendar je v Brestanici s tem dopolnjujemo prvotno poročilo.)

S sejmišča

V ponedeljek, 15. februarja, so pripeljali na novomeško sejmišče 1014 prašičev, prodali pa so jih 923. Cene so se gibale od 3000—13.500 dinarjev. Posebna navala kupcev ni bilo.

Na zadnji seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora Novo mesto, ki je bila 12. februarja, so razpravljali predvsem o zdravstvu in socialnem varstvu, sprejeli pa so tudi več odlokov.

Na onemoglim osebom. Na sejah so obravnavali tudi vprašanje ciginov. Na območju občine živi 170 ciganskih družin, ki se preživljajo s prosjačenjem, krajam, goljufanjem, vlomom pa tudi požigajo. Njihovi otroci ne obiskujejo šol. Vsi, razen 9 družin, se selijo iz kraja v kraj. Tudi cigani se bodo morali nekje stalno naseliti.

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL NOVO MESTO

sprejme v službo večje število kvalificiranih

- STRUGARJEV
- BRUSILCEV
- REZKARJEV
- STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV
- KLJUČAVNIČARJEV
- ORODNIH KLJUČAVNIČARJEV
- KLEPARJEV
- VARILCEV
- ŠOFERJEV »D« KATEGORIJE
- AVTOMEHANIČARJEV

Ponudbe s kratkim življenjepisom in podatki o dosedanjem delu pošljite na upravo tovarne.

RAZGLAS O OBVEZEM CEPLJENJU PROTI PASJI STEKLINI

Obvezno cepljenje proti pasji steklini bo na področju občinskega ljudskega odbora Novo mesto po naslednjem razporedu:

- 1. marca ob 8. uri na Ruperjevu vrhu; ob 10. uri na Uršnih selih pred Zadrudnim domom.
- 2. marca ob 8. uri v Straži; ob 11. uri v Dolenskih Toplicah.
- 3. marca ob 8. uri v Stopičah; ob 11. uri v Brusnicah.

Uživam REDIN zato, ker redim!

Metajte v hrano dvakrat ali trikrat na dan po eno žličko REDINA. Uspeh bo presenetljiv!

Proizvajala Veldrogerija, Ljubljana, Vestni trg 22

V enem tednu povožene tri srne

V zadnjem tednu se bile na avtomobilski cesti med Karteljem in Mačkoyem povožene tri srne. Škoda na avtomobilih znaša nad 100 tisoč dinarjev, pa tudi na divjadi je precejšnja. To se je zgodilo zato, ker na tem odseku avtomobilske ceste ni prometnih znakov »Paz na divjad« in zato, ker tudi vozniki motornih vozil vozijo precej brezskrbno.

RESN — SREDIŠČE JABOLČNIH NASADOV MAKEDONIJE

je 900 m nad morjem, zato je sadje zdravo, brez škrlupa. Tudi ameriškega kaparja še nimajo. Stari strnjeni nasadi jablan merijo okrog 1000 ha. Zraven jablan je še nekaj hrušk, čespej pa bolj malo. Nasadi so lepo oskrbovani, 80 odstotkov površin namakajo. Nasade jabolk so zasadili v glavem jevtvniku — domačini, ki so prej nekaj let živeli v Ameriki in so po vrtnitvi z navdušenjem sadili sadje. Največ je sorte tokve, od uvoženih pa parmene in kanadke. Stari nasadi so vsi na semenjaku, vegetativne podlage šele preizkušajo. V bližini Resna smo videli tudi nov 50 ha velik nasad jablan, sajen po starem klasičnem načinu na zelo pusti, revni zemlji. Cesta iz Resna proti Bitolju se naglo dviguje in doseže na prelazu 1170 m nadmorske višine. Na desni strani je Baba planina z najvišjim vrhom Pelisterjem (2600 m); pri vrhu sta 2 majhni jezerci, ob katerih so počitniški domovi.

TIT DOBERSEK:

Zapiski poti po Makedoniji

lan, kjer je srbska vojska v jeseni 1916 prebila solunsko fronto in novembra istega leta vkorakala v Bitolj. Tako je bil Bitolj sedež komande srbske vojske od novembra 1916 do zmagovitega pohoda srbske vojske v oktobru 1918. Na prvo svetovno vojno še danes spominja veliko, lepo urejeno pokopališče francoskih vojakov, ki so padli na tej fronti.

Po statističnih podatkih je Bitolj imel 1956. leta 42.934 prebivalcev. V mestu je 11 industrijskih podjetij z 2400 delavci. Največja pridobitev za Bitolj je nova tovarna skladišča, katero smo nameravali pogledati, pa tega zaradi začetka proizvodnje ni mogoče. Velja je še usnjarna, tovarna hladilnikov in emaljirane posode tobačna tovarna itd. Samo mesto se naglo modernizira in je ob enem sedež okraja 4353 km² površine in 24.000 prebivalcev. Zelo je razvita obrt, saj je v mestu 966 raznih obrtnih obratov z okrog 2000 zaposlenimi delavci.

FINANČNEGA KNJIGOVODJO

Žensko moč, vezirano v poslovanju kmetijske zadruge, nujno potrebuje

KMETIJSKA ZADRUGA NA BIZELJSKEM

Soba za samsko osebo pripravljena. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe upravi Kmetijske zadruge Bizelske pri Brežicah.

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

BISTRICA — PRIMER ZADRUŽNEGA SADRJARSTVA

Nedaleč od Bitolja, v smeri proti grški meji, je kraj Bistrica, kjer se uvaja sadjarstvo na zadrudni podlagi. Temelj sadjarstva tega kraja so postavili domačini, ki so se, vrtniški iz Amerike, z vso vneto lotili te velike gospodarske panoge. Ti so ustvarili 174 ha velik roden, skoraj strnjjen sadovnjak. Na temelju tega je za-

ZA VEČJO VARNOST PROMETA

Pri svetu za notranje zadeve OLO Novo mesto je bil 13. februarja ustanovljena komisija za varnost prometa in prometno preventivo. Prvo sejo je imela v torek 23. februarja. Na njej so razpravljali o ustanovitvi enakih komisij po občinah o bližnji kolesarski akciji in ostalem. Podrobneje bomo o prvi seji poročali v prihodnjih številkah. Komisija za varnost prometa je bila ustanovljena zato, ker

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

BISTRICA — PRIMER ZADRUŽNEGA SADRJARSTVA

Nedaleč od Bitolja, v smeri proti grški meji, je kraj Bistrica, kjer se uvaja sadjarstvo na zadrudni podlagi. Temelj sadjarstva tega kraja so postavili domačini, ki so se, vrtniški iz Amerike, z vso vneto lotili te velike gospodarske panoge. Ti so ustvarili 174 ha velik roden, skoraj strnjjen sadovnjak. Na temelju tega je za-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik ZDA Eisenhower je s svojimi svetovalci odpoval na desetdnevno potovanje po Braziliji, Urugvaju, Argentini in Čilu. V govoru, ki ga je imel pred odhodom po ameriški televiziji in radiu, je dejal, da so celo med prijateljskimi državami odnosi »včasih skafeni zaradi nerazumevanja in nesporazumov« in da želi on to čim bolj razrešiti.

Morda se je predsednik Eisenhower še malo izrazil, ko je govoril o »skafeni« odnosih, že se spomnimo samo, na kakšen soretlem je naletel podpredsednik Nixon, ko je notaloval na južnoameriških državah. Južni sosednje ZDA se namreč pritožujejo, da je Latinska Amerika za ZDA »svanomatna celina«, kar zadeva gospodarstvo. Sicer so republikanci, ki so v začetku leta 1953 prevzeli vodstvo od demokratev, obljubili, da bodo ZDA bolj aktivno sodelovale z Latinsko Ameriko. Pokojni zunanji minister Dulles je faktat razvil dve »liniji« politike do Latinske Amerike: gospodarsko sodelovanje in odločitev v brezkompromisni boj proti komunizmu po vsej zahodni polobli. Medtem ko je dejala nova linija samo na navpični, so ZDA vse vrste sile osredotočile na boj proti komunizmu, boj, od katerega ni imela Latinska Amerika nič.

Da ni težava v neznanju, kaj bi lahko zboljšala odnose med ZDA in Latinsko Ameriko, dokazuje že poročilo Eisenhowerjevega brata Miliona (ki tudi zmal spremlja predsednika) leta 1953. V tem in neznanih svojih poročilih Milton Eisenhower trdi, da ključ do zboljšanja odnosov z Latinsko Ameriko tiči v gospodarskem sodelovanju. V ta namen je predlagal več ukrepov: tehnično in finančno pomoč za gospodarski razvoj, razširitev trga, znižanje

uvazanih carin, nakup zalog surovin od južnoameriških držav, povečanje dolgoročnih investicij tako javnih kot zasebnih, povečanje posojil in podobno. Toda kaj se je zgodilo?

Prvo znamenje, da zamisli, ki jih je izrazil Milton Eisenhower v svojem poročilu, niso priljubljene v Washingtonu, je prišlo, ko je februarja 1954 pomočnik zunanjega ministra za melemariške zadeve J. Moors Cabot, naklonjen

Eisenhower v Latinski Ameriki

politiki državnih investicij v Latinski Ameriki, odstopil zaradi nesoglasij z ministrstvom za finance. Zamenjal ga je H. P. Holland, pobornik politike zasebnih investicij v Latinski Ameriki. Toda še očitnejši dokaz, da republikanci nečajo ali niso sposobni uresničiti zamisli in priporočil Miliona Eisenhowerja, je nudila deseta medameriška konferenca v Caracasu marca 1954. Ta se je končala tako, da so obravnavo gospodarskih zadev odložili na poznejši čas, ker je hotel Dulles doseči od konference vse nekaj drugega. Dulles je hotel, da konferenca odobri severnoameriški načrt resolucije proti komunizmu, kar se je tudi zgodilo. Toda, kakor očeno, južnoameriške države od protikomunističnih resolucij niso imele nobene koristi.

V bistvu je ta položaj trajal do današnjih dni. V Washingtonu sicer dobro vedo, kaj kaji odnose z Latinsko Ameriko, toda odločnega koraka naprej ni nihče storil. Predsednik Eisenhower je pred odhodom dejal, da bo s

štirimi južnoameriški predsedniki razpravljal o kapitalu za razvoj, o cenah za južnoameriško izvozno blago (večinoma surovine), o potrebi po skupnih regionalnih tržiščih, o zdravstvu, prosveti, stanovanjski izgradnji in transportu.

Cesar pa ni povedal, a bo gotovo načel med svojim potovanjem, je odnos ZDA do novega režima na Kubi. Po nekaterih glasovih bi ZDA rade pridole

bile južnoameriške sosedje za svojo politiko do Kube oziroma jih prepričale, da politika Kube ni koristna zanje. Z druge strani pa poročajo, da bo skušal brazilski predsednik Kubitschek vplivati na predsednika Eisenhowerja, naj ZDA rajši počakajo in naj ne izvajajo sankcij proti Kubi. Med tem bi druge južnoameriške države skušale izgladiti spor med ZDA in Kubi.

Sedanji obisk predsednika Eisenhowerja v Latinski Ameriki je zaradi vsega navedenega in tudi zaradi drugih momentov izrednega pomena. Vse kaže, da so v Washingtonu spoznali, da na stari način ne gre več. Latinska Amerika mora dobiti več pomoči in ne more več biti samo surovinska baza za ZDA. Hkrati pa se bo ameriška politika še naprej trudila, da ohrani Latinsko Ameriko še nadalje čimbolj zaprtjo za zunanje vplive, predvsem vplive vzhodnega sveta. Koliko se ji bo posrečilo, je dvomljivo. Zakaj Latinska Amerika se čedalje bolj trga iz dolge odvisnosti od severnega velikana.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

■ Predsednik sovjetske vlade Hruščev, ki je na uradnem obisku v Indoneziji, je odpoval na otok Bali, kjer bo bival tri dni in bo imel razgovore z indonezijskim predsednikom Sukarnom. Po obisku na Baliju bo Hruščev odpoval v Džakarto, kjer bo končal obisk. Dosele je premier Hruščev obiskal Indijo in Burmo, na poti nazaj pa bo obiskal še Afganistan.

■ Londonska konferenca o prihodnosti Kenje, britanske kolonije v Vzhodni Afriki, ki je trajala pet tednov, se je končala s kompromisom. Zastopniki Afričanov so začasno popustili glede volilne pravice za Afričane, ki je po novi ustavi v nekaterih omejena, in priznali načelo odškodnine za mozhne razlastitve. Vražljajo pa pri tem, da mora Kenja v doglednem času postati neodvisna.

■ Dunajska policija je odkrila ilegalno središče široko razporejene prepovedane nacionistične organizacije »Sozialer Organbewegung« in tajno tiskarno, v kateri so razmoževali nacistično propagandno literaturo.

■ Britanska vlada je sklenila umakniti vse ribiške ladje s pod britanske zastave, ki plujejo znotraj 12 milj širokega pasu ob islandski obali. — Ze dolgo so namreč odnosi med Britanijo in Islandom napeti zaradi ribolova v islandskih vodah. Island namreč trdi, da segajo omezevalne vode 12 milj od obale, medtem ko Britanci priznavajo samo 6 milj. Najnovejši ukrep britanske vlade tomalčko kot premirje v tem sporu.

■ V Bruslju se je končala konferenca o Kongu, ki so se je udeležili zastopniki političnih organizacij iz Konga, belgijske vlade in treh političnih strank, zastopanih v belgijskem senatu in poslanski zbornici. Najvažnejši sklep konference je ta, da bo Kong razglašen kot neodvisna država 30. junija leto.

■ Alžirski vasi Melouza in Beni Lilman je prizadel hud potres. Ubilih je bilo 46 ljudi, ranjenih pa 88. Šest sto ljudi je ostalo brez strehe nad glavjo. Zanimivo je, da je pred leti isto področje tudi opustošil hud potres.

Anatolija ima namreč še ogromno nenaseljenih površin in jih država skuša na ta način obljuditi. Predno se Turki izselijo, prodajo pri nas vse, to je zemljišča in premišine. Za izkupiček si nakupijo po navadi raznih strojev, ker so stroji v Turčiji dražji kot pri nas.

V soteski Črna Drima (ki priteče iz Ohridskega jezera) med Dobrom in Strugo so v teku gradbene priprave za zgraditev nove elektrarne. Zaradi del na preložitvi ceste višje v hrib smo se morali večkrat ustaviti.

Od Struge do Ohrida smo videli velike nove nasade jablan, sajene po starem klasičnem načinu, v površini več 100 hektarov.

HIDROBIOLOŠKI ZAVOD V OHRIDU

Za Ohrid je največja vrednost Ohridsko jezero, ki meri 376,7 km², od tega 118,9 km² površine pripada Albaniji. Največja globina jezera znaša 283 m, povprečna globina je na 150 m. Jezero je eno najstarejših na svetu, ker se ne stara v biološkem oziru, kot na primer naše Blejsko jezero. Jezero ima zelo staro in znamenito favno in službi znanstvenikom vsega sveta za študij vodnega živalstva in rastlinstva. Vse to delo vodi in usmerja navedeni zavod, ki obenem opravlja kontrolo, da ostane ravnotežje med ulovom rib in naraščanjem. Zaradi velikih globin je voda jezera v globinah hladna, kar prija postrvi. V tem jezeru živi znamenita ohridska postrv. Za gojilne te postvri in za že prej omenjene namene je bivša Jugoslavija leta 1935 osnovala hidrobiološki zavod. Letno ulovijo v jezeru do 25 milijonov zaroda. Glavni ribolov postvri je od 15. decembra do 15. aprila. Postvri doseže do 4 kg teže in jo v zmerejenem stanju celo izvažajo.

Šteje 15.000 prebivalcev (skoraj enkrat več kot Novo mesto) in je sedež okraja, ki meri 4234 km² in ima 198.000 prebivalcev. Glavne zgradbe mesta so ob obeh jezera in delno na hribu, tako da ima mesto podobo naših primorskih mest. Hoteli ob jezeru so zelo lepi in čisti, saj je Ohrid znan kot eden najlepših letoviških krajev v državi.

SAMOSTAN SV. NAUMA

stoji na nasprotni strani Ohrida tik ob albanski meji, je kulturni spomenik in pod zaščito. Vožnja z ladjo traje od Ohrida do samostana okrog poldruge ure in je zelo lepa, ker je jezero popolnoma mirno, okoličina je prav tako lepa in je vožnja pravi užitek.

Sv. Naum, učenec sv. Cirila, je javno začel delovati okrog leta 893. V Ohrid je prišel okrog leta 910 in je tu živel 10 let. Po 7-letnem delovanju se je pomenišil, sezidal samostan in se posvetil prosvetnemu delovanju ter književnosti. Sedanja cerkev je bila sezidana v 10. stoletju freske so novejšje, rezbarije pa izvirajo iz leta 1711. Cerkev je danes muzej in ne služi več bogoslužju. Brez dvoma ima sv. Naum za razširjenje prosvete v IX. in X. stoletju prvo prihodov Turkov na Balkan za takratne slovanske prebivalce Balkana veliko zaslug in je bil v dobi turškega gospostva poleg kraljeviča Marka Srbom in Makedoncem nekaj narodni ideal, ki jim je dajal vero in upanje v boljše, svobodne dni.

lan, kjer je srbska vojska v jeseni 1916 prebila solunsko fronto in novembra istega leta vkorakala v Bitolj. Tako je bil Bitolj sedež komande srbske vojske od novembra 1916 do zmagovitega pohoda srbske vojske v oktobru 1918. Na prvo svetovno vojno še danes spominja veliko, lepo urejeno pokopališče francoskih vojakov, ki so padli na tej fronti.

Po statističnih podatkih je Bitolj imel 1956. leta 42.934 prebivalcev. V mestu je 11 industrijskih podjetij z 2400 delavci. Največja pridobitev za Bitolj je nova tovarna skladišča, katero smo nameravali pogledati, pa tega zaradi začetka proizvodnje ni mogoče. Velja je še usnjarna, tovarna hladilnikov in emaljirane posode tobačna tovarna itd. Samo mesto se naglo modernizira in je ob enem sedež okraja 4353 km² površine in 24.000 prebivalcev. Zelo je razvita obrt, saj je v mestu 966 raznih obrtnih obratov z okrog 2000 zaposlenimi delavci.

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«, Ljubljana poslovalnica NOVO MESTO sprejme v službo

VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV za bencinski servis NOVO MESTO in OTOČEC

Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje z navedbo dosežene zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe pošljite na PETROL Novo mesto.

BISTRICA — PRIMER ZADRUŽNEGA SADRJARSTVA

Nedaleč od Bitolja, v smeri proti grški meji, je kraj Bistrica, kjer se uvaja sadjarstvo na zadrudni podlagi. Temelj sadjarstva tega kraja so postavili domačini, ki so se, vrtniški iz Amerike, z vso vneto lotili te velike gospodarske panoge. Ti so ustvarili 174 ha velik roden, skoraj strnjjen sadovnjak. Na temelju tega je za-

„Mi vsi smo delavski svet“

- Vse smo delali! — S tem stavkom je začel razgovor predsednik upravnega odbora delavskega sveta v KONFEKCIJI PAPIRJA VIDEM-KRŠKO, tovariš IVAN BUDIČ. Podjetje je bilo ustanovljeno v začetku leta 1958. Začetna osnovna sredstva so bila kaj zanimiva: direktor Erno Ivačić, ključavničar Ivan Budič in delavka Ivanka Vovk so jih predstavljali... Tovariš Budič je bil torej eden izmed trojice, ki je vzdala prvo opeko v stavbo novega kolektiva. Zato mu je kolektiv pri volitvah prvega upravnega odbora zaupal odgovorno nalogo predsednika.

— Iz nič smo začeli. Vse kolektiv je bil delavski svet in tudi enotni smo bili tako kot dober delavski svet mora biti. Iškali smo stroje, povpraševali, prosili in spet iskali. Nekaj smo našli tukaj, nekaj tam in proizvodnja je stekla. »Celuloza« nam je veliko pomagala. Zamašene roke si je obrisal v krpjo in nadaljeval: — Prostor, ki nam je že zdaj premajhen, so 20. februarja 1958 še belili. Mizarji so postavljali okna. Konec februarja smo že začeli s proizvodnjo. Najprej smo rezali le ciklostilni papir. Do konca leta 1958 se nas je nabralo 12 ljudi. Nismo mi lovili. Delovni čas so nam določale naloge. Še nikdar nisem delal toliko kot takrat. Za prve plače je direktor dvignil denar iz svoje hramline knjižice in iz nekaj tudi izposodil. Takrat smo iskali predvsem sredstva za nakup strojev in oboje nekako dobili. — Kdaj se izvolili prvi upravni odbor? — Zdi se mi, da mesec po ustanovitvi podjetja. Pri delu smo se učili upravljati in hkrati delati. Težka bila je bila to. Prvo leto smo ustvarili 34 milijonov in še malo laže zadihali. Lani, to je drugo leto, smo naredili šestkrat več — 199 milijonov. Letošnji plan je še večji — 227 milijonov moramo narediti. Proizvodnjo smo razširili. Zdaj delamo vrsto proizvodov.

začeli pa smo s ciklostilnim papirjem. — Kakšen način plačevanja imate v obratu? — Delamo po normah. Lani smo začeli, seveda zelo previdno. Obratnega knjigovodstva nimamo in tudi brez izkušenj smo bili. Norme so zviševali. Marsikje povzročila to težavo. Pri nas je šlo gladko. Vsi dobro vemo, da je od našega dela odvisen razvoj in uspeh podjetja. V obojem je tudi naša bodočnost. O vsem se sproti pogovorimo, opozorimo drug drugega, zato ni nikdar nič na-

Tako teče delo v konfekciji papirja Videm-Krško. Zavoja se gomilijo na zavoje, saj so lani predelali kar 800 ton papirja. Pridne roke deklet ga režejo, zaviljajo in lepijo

KONFEKCIJA PAPIRJA VIDEM-KRŠKO

— Kar takoj bom pogledala je rekla in odhтела k seznamu. — 77 jih je! — Kako pa delavski svet? — sem bil še radoveden. — Mi vsi smo delavski svet! O vsem se skupno pogovorimo, — je odvrnila. — Na seji upravnega odbora smo govorili o gradnji nove stavbe. Tovariš direktor je predlagal, da bi delali prostovoljno. Ker bi nevarni dela na gradbišču doprineeli le malo, smo sklenili, da bomo raje delali prostovoljno v proizvodnji. Ponoči, ko odda druga izmena, se zberemo in delamo. Tudi takrat po normi, da se ne bi kdo hvallil, češ »čarniško sem delal, v resnici pa bi spal pri prostovoljnem delu. Do zdaj smo naredili vsi skupaj 1000 prostovoljnih delovnih ur. V denarju zneso to 3 milijone dinarjev. Lotil sem se še direktorja Erna Ivačića, ki je prispeval obrat. — Tovariš direktor, povejte še vi nekaj o načrtih! — Naš začetek je bil res težak. Brez denarja, brez strojev, brez prostorov in brez ljudi smo začeli. Zdaj imamo že 4 milijone osnovnih sredstev. Polovica je steer izposojenih, toda to bomo že nekako pretolčili. 800 ton papirja smo predelali lani. Obratna sredstva smo si

ustvarili sami s proizvodnjo. Delitev dohodka je ugodna za sklade, saj odpade nanje kar 77 odstotkov in je 23 odstotkov na osebne dohodke. To nam omogoča hitro izgradnjo. Ko smo pričeli, smo rezali le ciklostilni papir, pozneje smo začeli delati še zvitke za računске stroje in blagajne (ading role), špecijske vrečke, beležnice, pisarniške mape in škatle iz kartona in lepenke. Pogajamo se za proizvodnjo lepilnih trakov iz papirja in tudi lepilnega papirja v večjih kosih. Da gradimo novo stavbo, so vam gotovo že povedali, 50 milijonov nas bo veljala popolnoma opremljena. Građmo jo v celoti z lastnimi sredstvi, le malo nam bo mogoče pomagala občina. Nova stavba nam bo omogočila res dobro izkoristiti stroje, ki jih že imamo. Ko se bomo preselili vanjo in ko bo proizvodnja res taka kot si jo zamišljamo, bo v kolektivu zaposlenih 100 ljudi. Takrat bomo na leto ustvarili 400 milijonov dinarjev prometa. — Tako so načrti Konfekcije papirja Videm-Krško. Njen kolektiv pozdravlja desetletnico delavskega samoupravljanja, poln novih načrtov in trdne volje, da s prizadevanjem razvije podjetje v čvrstega graditelja socializma. Miloš Jakopec

Močno slovesen je videti ta stroj. Verjetno ne bi uganili, kaj proizvaja. Tudi blagajničarke in drugi, ki uporabljajo računске stroje, najbrž ne vedo, da nastajajo na tem stroju zviti papirja, na katerega nabirajo računski stroji številke in dolge seštevke. Tu nastajajo »ading role«, prav ta stroj pa jih namotava

Zdravstvo na seji ObLO Črnomelj

V Črnomlju je bila v petek 19. februarja 8. redna seja obsebnega občinskega ljudskega odbora Črnomelj, na kateri so odobrili poslušati poročilo sveta za zdravstvo o problematiki zdravstvene službe v črnomeljski občini. Predvsem jih pritegnile primerne zdravstvene pogoje, zdravstvenega kadra in stanovanj za zdravstveni kader. Na seji so sprejeli vrsto sklepov, ki bodo pripomogli k izboljšanju zdravstvene službe v občini. V nadaljevanju se je sprejelo še odločbo o ustanovitvi podjetja »Litoželezna industrija« Črnomelj

— V izgradnji, sprejeli so pisan gozdnogojitvenih in tehničnih del za tekoče leto, sprejeli odločbo o obveznem zastaranju ovčjega in podivjenega hmelja in pravila novo ustanovljene ljudske univerze v Črnomlju. Razen tega so izdali še nekaj garancijskih pism za najete investicijskega posojila nekaterim gospodarskim organizacijam in rešili nekaj tekočih zadev. Po seji so si odobrili obsežni zbor občinskih delavcev in delavk »BELT« in prisostvovali pričeti polzemske obratovanja no. ve Ivanske peči.

Skrb za človeka

nikdar in nikjer ne preneha ter je prav zato na prvem mestu vseh nalog Socialistične zveze — Zapiski z občinske konference SZDL v Sevnici — Predlog komisije za sklepe: dvigniti število članstva na 65 odstotkov vseh volivcev v občini

Ob navzočnosti 102 delegatov in članov občinskega odbora SZDL Sevnica ter velikih števila gostov, med katerimi so bili tudi ljudski poslanci Viktor Zupančič, Stane Rebernik in Jože Knez, zastopnik GO SZDL Slovenije Jože Gosnar, sekretar občinskega odbora SZDL Roman Orrin in številni predstavniki sevnških kolektivov, društev in organizacij, je bila v nedeljo dopoldne lezna konferenca Socialistične zveze v Sevnici. Izšerno politično-organizacijsko poročilo predsednika občinskega odbora SZDL Mira Gošnika je bilo tehtna analiza napredka, razmer, nalog ter problemov, ki so pred organizacijami in člani Socialistične zveze v občini.

Poročilo o dosedanjih uspehih in novih nalogah našega najširšega političnega vseljidskega parlamenta je temeljilo v sevnški občini na tehle izhodiščnih postavkah: SZDL in skrb za človeka, SZDL in gospodarstvo, predvsem naloge za dvig kmetijske proizvodnje. SZDL kot pobudnik dejavnosti v komunih ter naloge SZDL pri krepitvi demokracije in utrjevanju socialističnih odnosov med ljudmi. Zanimivo konkretiziranje teh poglavij je potrdilo, da se je delo političnih organizacij v občini zadnje leto zelo poglobilo, kar potrjuje napredek na vseh področjih družbenega dogajanja. Ugled Socialistične zveze kaže naraščanje števila članov, ki se je povečalo od lani na letos od 53 na 59 odstotkov od skupnega števila volivcev. Zdaj je v občini 7.183 članov SZDL. Najboljše uspehe je pri razširjanju vrst članstva dosegla osnovna organizacija Sevnica, ki ima v vrstah SZDL že 79 članov vseh volivcev, na drugem mestu je Sentjanž s 70 odstotkov, tretja je Loka s 67 odstotkov, najslabša pa je Bianca s komaj 33 odstotkov včlanjenih volivcev. Navzlic razgibanju dejavnosti pa vse osnovne organizacije SZDL v občini še vedno niso vsestranski pobudniki družbenega dogajanja na svojem področju. Stiki med obč. odborom SZDL in vaškimi organizacijami niso najboljše, sestav novih odborov pa jamči boljše delo, kar se v občini že pozna.

Medtem ko se gospodarstvo v občini uspešno razvija, zaostaja njegov pomembni del — kmetijstvo. Vsi pogoji obstajajo, da občina lahko doseže 5-letni plan razvoja gospodarstva v 4 letih, saj ji manjka, vseh letošnje plane, le do 2 odstotka, pa bo dosegla načrt, ki je bil predviden do konca 1961. Več kot polovica prebivalstva v občini se peča s kmetijstvom, le-to pa ustvarja v občini 27 odst. skupne bruto proizvodnje — dokaz več, da je ta proizvodnja na nizki stopnji. Prvenstvena naloga je torej: dvigniti kmetijsko proizvodnjo zasebnega kmetovalca. S tem — in z vsemi drugimi nalogami, ki jih ima industrija, obrt, trgovina, gostinstvo, promet itd. v občini — vsem pa ustvarjamo temelje za dvig življenjske ravni.

Medtem ko se gospodarstvo v občini uspešno razvija, zaostaja njegov pomembni del — kmetijstvo. Vsi pogoji obstajajo, da občina lahko doseže 5-letni plan razvoja gospodarstva v 4 letih, saj ji manjka, vseh letošnje plane, le do 2 odstotka, pa bo dosegla načrt, ki je bil predviden do konca 1961. Več kot polovica prebivalstva v občini se peča s kmetijstvom, le-to pa ustvarja v občini 27 odst. skupne bruto proizvodnje — dokaz več, da je ta proizvodnja na nizki stopnji. Prvenstvena naloga je torej: dvigniti kmetijsko proizvodnjo zasebnega kmetovalca. S tem — in z vsemi drugimi nalogami, ki jih ima industrija, obrt, trgovina, gostinstvo, promet itd. v občini — vsem pa ustvarjamo temelje za dvig življenjske ravni.

Podpredsednik OLO Novo mesto, tov. Viktor Zupančič, je na konferenci govoril predvsem o široki delovni fronti, na kateri smo vsi člani Socialistične zveze

trebujemo načelnega prepričevanja in utemeljevanja. Potrebujemo pa zveste, predane delavce in kmete, dobre ljudske izobraževalce, poživljavalne ustvarjalce socializma.

Potem ko so izvolili nov 33-članski občinski odbor SZDL in sprejeli pomembne sklepe za nadaljnje delo, so na prvi seji izvolili za novega predsednika obč. odbora SZDL Franca Avsca. Člane SZDL sevnške občine bo zastopal na V. kongresu SZDL Jugoslavije gozdarski tehnik Vinko Geč.

Tečaje za higienski minimum

priraja Zavod za izobraževanje odraslih v Novem mestu za delavce vseh prehranbenih strok. Takšni tečaji za gostinske delavce so bili v okviru občinskih delavskih univerz v občinah Brežice, Videm - Krško, Črnomelj in Novo mesto, kjer so se zbrali gostinski delavci tudi s področja sosednjih občin. Zadržna od teh tečajev sta se pričela 22. februarja v Vidmu - Krškem in v Novem mestu; v Brežicah in v Črnomlju pa so jih zaključili že prej. Enaki tečaji za delavce iz ostalih prehranbenih strok (trgovci in slaščičarji) bodo sledili.

NOVO TOVARNO ZDRAVIL so dozdaj v začetku tega meseca v Vrtem, Irdelovalna bo razne tablete in sirupe, je maja pa bodo začeli v njej izdelovati še druga zdravila. Pričakujejo, da bo znanil bruto proizvod te tovarne okoli pol milijona dinarjev.

NOTRANJEPOLITICNI TEDENSKI PREGLED

Na seji Zveznega izvršnega sveta, ki je bila v preteklem tednu, so sprejeli precej zakonskih predpisov in odlokov. Bralec ne bi seznanil z vsemi, saj se tičejo nekateri le posameznih gospodarskih dejavnosti, drugi zopet pa tudi vseh proizvodjalcev. Zato bi najprej zapisali nekoliko več o odločbi, s katero so bile odložene volitve delavskih svetov v letošnjem letu.

Po veljavnih predpisih volimo delavske svete in upravne odbore vsakokrat potem, ko so sprejeti zaključni računi. Veljavna navodila določajo, da morajo biti delavski sveti izvoljeni vsako leto najpozneje do konca aprila, upravni odbori v podjetjih, ki štejejo manj kot 30 delavcev pa do konca marca. Če v preteklih letih smo ugotovili, da so volitve vselej prezgodaj. Podjetja namreč niso uspela tako hitro pripraviti zaključnih računov, pa tudi inventure. Zaradi tega so bile razprave o teh važnih dokumentih zelo površne, dogodilo pa se je celo, da delavski svet sploh ni razpravljal o zaključnem računu, pač pa ga je predsednik samo podpisal, pač zato, da je banka sprejela zaključni račun.

Tudi letos podjetja ne bodo uspela pripraviti zaključnih računov tako, kot je predvideval določeni rok. Družbeno knjigovodstvo glavne centrale Narodne banke je že 10. februarja sporočilo, da je tudi rok za zaključne račune odložen in da mora biti sprejet najkasneje do 31. marca. Če zategadelj je bilo treba preložiti tudi volitve delavskih svetov, ki naj bi bile načeloma vedno šele potem, ko je zaključni račun sprejet. Zvezni izvršni svet je zato podaljšal rok za volitve delavskih svetov do konca maja letošnjega leta. To velja tako za delavske svete v večjih podjetjih kot za upravne odbore tistih podjetij, ki imajo manj kot 30 zaposlenih. Tako se delavski svet, pa tudi sindikalne organizacije pač ne bodo mogle izgovarjati, če razprave o zaključnem računu ne bodo dobro pripravljene. Časa je zdaj dovolj. Le še to. To podaljšanje velja le za letošnje leto, ker pričakujemo, da bo Ljudska skupščina že letos sprejela nov zakon o gospodarskih organizacijah, ki bo med drugim določil tudi čas volitev delavskih svetov in upravnih odborov.

Zvezni izvršni svet je med drugim uredil z novim predpisom tudi nadomestila za potne in druge stroške javnih uslužbencev. Centralni odbor sindikatov uslužbencev je namreč s posebno analizo ugotovil, da so sedanje dnevnice pre-

Volitve DS odložene

nizke, da bi lahko krile stroške za prenočevanje in prehrano v posameznih mestih. Zato so dnevnice povečane od sedanjih 1000, 1200, 1300 na 1300, 1500 in 1700 dinarjev. Predpis določa tudi, kakšna prevozna sredstva lahko uporabljajo uslužbenci na službenih potovanjih in predvideva nadomestila za potne in selitvene stroške, nadomestila za ločeno življenje in drugo.

Zvezni izvršni svet je sprejel tudi posebno odločbo, s katero so bila dodeljena sredstva za investicije v promet. Tako upamo, da bomo v letošnjem letu precej izboljšali promet in dohiteli zamujeno, saj je znano, da je ta gospodarska dejavnost poleg trgovine močno zaostajala za splošnim razvojem.

Letos bodo med drugim še naprej gradili progo Sarajevo-Konje, Jablanica-Mostar. Dosedaj je bilo za to progo porabljenih že več kot dve milijardi dinarjev. Dodeljena so bila nova sredstva za nadaljevanje del. Letos bodo gradili tudi progo med Kninom in Zadrom. V kanjonu reke Krke bodo naredili 79 kilometrov nove železne ceste, ki bo, kot pravijo, ena najbolj romantičnih pri nas. Za progo Titograd-Bar bo dodeljenih prav tako nekaj novih sredstev. Z njimi bodo popravili prav tako nekaj novih sredstev. Z njimi bodo popravili prav tako nekaj novih sredstev. Z njimi bodo popravili prav tako nekaj novih sredstev. Z njimi bodo popravili prav tako nekaj novih sredstev.

VSE VRSTE KOPIT IN PET NAJMODERNEJSIH OBLIK IZDELUJE

KOPITARNA SEVNICA

S konference SZDL v Krškem

(Nadaljevanje s 1. strani) Obseg proizvodnje je bil lani večji za deset odstotkov, letos pa predvidevajo porast za 20 odstotkov. To je velika naloga in njeno uresničenje terjaja združitev vseh sil v občini. Hitreje dviganje kmetijske proizvodnje terjajo same potrebe občanov, saj kmetijstvo ne daje niti toliko tržnih viškov, kolikor jih je potrebno za domače potrebe. Zato ne more biti odstopanja od načrta razvoja kmetijstva v občini, ker je od tega odvisna življenjska raven ljudi. O kmetijstvu in konkretnih problemih je razpravljalo več delegatov.

Nadalje so v razpravi zajeli delo Delavske univerze, ki je pri izobraževanju ljudi že dosegla velike uspehe. Načelji so delo prosvetnih delavcev na vasi in v mestu. Pri tem so poudarili, da bi bilo potrebno preskrbeti prosvetnim delavcem na podeželju primerna stanovanja, ker je to v večini krajev velik problem.

V tovarni celuloze in papirja bodo postavili še en papirni stroj in s tem povečali proizvodnjo časopisnega papirja za 100 odstotkov. Za to gradnjo bo potrebnih okoli 3 in pol milijarde dinarjev investicij in v ta namen predvsem vsa lastna sredstva, ne samo podjetja, pač pa tudi vseh ostalih v občini. Povečana zmogljivost tovarne celuloze bo imela velik vpliv na povečanje narodnega dohodka v občini, saj se bo s tem vrednost bruto proizvodnje v tovarni povečala od 6 na 11 milijard din letno. Prav zaradi takega ekonomskega učinka se je potrebno odločiti letos mnogim stva-

Brežiška konferenca SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani) Delavski svet je v podjetju oblast, ki dela po zakonu, sindikat pa je politična organizacija, ki rešuje vprašanja zdravstvene, vzgojne in komunalne službe v podjetju. Izpolnjevanje moramo nagrajevanje po učniku. Letos moramo v delavske svete voliti ljudi, ki novi način nagrajevanja razumejo, takšne, ki so z njegovo pomočjo veliko zaslužili. V teh delavcih je namreč največje poudariti, čeprav so mogoča nekateri še politično nezeli. Mlade ljudi v delavske svete, pa čeprav bodo v začetku morda narobe poprijeli, saj jih bo izučilo delo!

RUDNIK RJAVEGA PREMOMA SENOVO

● PRIPOROČA SVOJ KVALITETNI PREMOM VSEM POTROŠNIKOM!

PETLETNI PLAN ZA LETOS!

Razprava na konferenci je potrdila, da so delegatov naloge SZDL zelo jasne: 5-letni plan moramo doseči v 4 letih, ker je to velika zmaga na poti k našim končnim ciljem — socializmu! Kmetijska zadruga mora postati proizvajalec in organizator dela, ne le trgovinca! V krajih, kjer imamo malo članov, ni razgibanosti; tudi tu pa so vsi pogoji, da se Socialistična zveza utrdi in vsestransko organizira družbeno dejavnost. Kmetijstvo kot celota je naše veliko, še vse premalo izkoriščano bogstvo — za tako delo pa nam manjka v občini načrtov. Novi, krajevni odbori SZDL, naj bi sovpadali z mejami oblastvenih krajevnih odborov; organizacijska utrditev bo prinesla nam vsem veliko novih pobud in uspehov. Široka fronta dela je pred Socialistično zvezo — na njej se borimo vsi, da bodo naloge petletke uresničene v 4 letih, se pravi že le-

Brežiška konferenca SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani) Delavski svet je v podjetju oblast, ki dela po zakonu, sindikat pa je politična organizacija, ki rešuje vprašanja zdravstvene, vzgojne in komunalne službe v podjetju. Izpolnjevanje moramo nagrajevanje po učniku. Letos moramo v delavske svete voliti ljudi, ki novi način nagrajevanja razumejo, takšne, ki so z njegovo pomočjo veliko zaslužili. V teh delavcih je namreč največje poudariti, čeprav so mogoča nekateri še politično nezeli. Mlade ljudi v delavske svete, pa čeprav bodo v začetku morda narobe poprijeli, saj jih bo izučilo delo!

Brežiška konferenca SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani) Delavski svet je v podjetju oblast, ki dela po zakonu, sindikat pa je politična organizacija, ki rešuje vprašanja zdravstvene, vzgojne in komunalne službe v podjetju. Izpolnjevanje moramo nagrajevanje po učniku. Letos moramo v delavske svete voliti ljudi, ki novi način nagrajevanja razumejo, takšne, ki so z njegovo pomočjo veliko zaslužili. V teh delavcih je namreč največje poudariti, čeprav so mogoča nekateri še politično nezeli. Mlade ljudi v delavske svete, pa čeprav bodo v začetku morda narobe poprijeli, saj jih bo izučilo delo!

Brežiška konferenca SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani) Delavski svet je v podjetju oblast, ki dela po zakonu, sindikat pa je politična organizacija, ki rešuje vprašanja zdravstvene, vzgojne in komunalne službe v podjetju. Izpolnjevanje moramo nagrajevanje po učniku. Letos moramo v delavske svete voliti ljudi, ki novi način nagrajevanja razumejo, takšne, ki so z njegovo pomočjo veliko zaslužili. V teh delavcih je namreč največje poudariti, čeprav so mogoča nekateri še politično nezeli. Mlade ljudi v delavske svete, pa čeprav bodo v začetku morda narobe poprijeli, saj jih bo izučilo delo!

NEPOKORJENI BREGOV

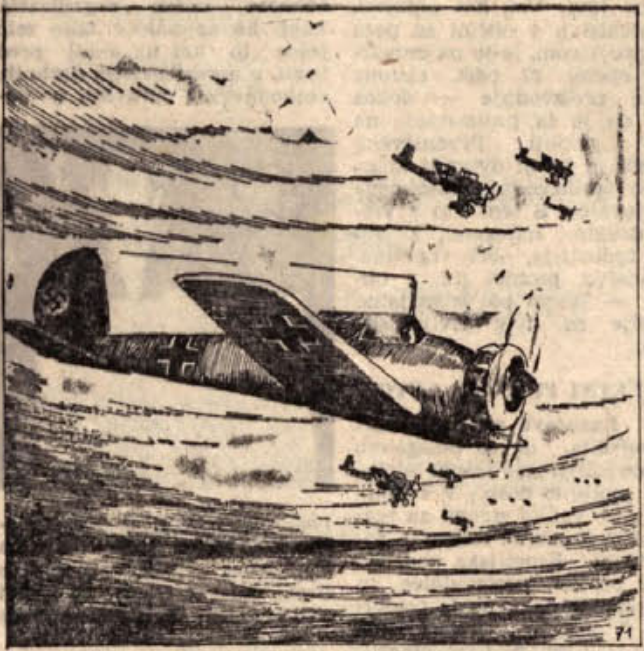
PIŠE: Milan Bačković RIŠE: Mire Cetin

66. Žena sama ni smogla vsega dela. Zato je oddal puško mladim, čilim borecem. Rana v prsih ga je še vedno skelela in če je krenil navkreber, je težko lovil sapo. V Mohorjevem bregu je bilo spet mirno in tiho. Zato pa je v dolini tembolj utripalo neugnano življenje in v srcu vsega — okov osvobodeno uporniško Novo mesto.

70. Jesen je bila lepa. V goricah je zorelo grozdje, a moških je manjkalo. Zato je Mohor po dolgih letih spet oprtal brento in jo polno nosil k preš. Prejšnja leta sta jo prenašala sinova. Zdaj pa — Miha je bil z brigado nekje pri Turjaku, Jože pa se je tolkel z Nemci v dolini pri Kostanjevici.

71. Spet je zvrnil polno brento v kad in malo postal. Odahnili si je. Kadar je prinesel brento do zidanice, je moral počivati. Prsa so se spet razbolela. Ko je hotel nato kreniti spet navzdol, mu je udarilo na uho brnenje motorjev. Od vzhoda se je privlekla jata črnih letal in se hitro bližala mestu v dolini.

72. Letala so strmoglavo drsela navzdol in se spet vpenjala. V nebo so planili stebri ognja in dima. Grom eksplozij je segel v bregove dokaj kasneje. — »Letošnje vino bo še hudo grenko!« je trpko dejal Mohor in se počasi odpravil navzdol. Dotlej glasni in pojoči vinogradi so nenadoma gihnili.

MLADINA NA VASI bodi nosilec socialističnih idej

Mladina brežiške občine je na letni konferenci občinskega komiteja LMS pregledala delo v preteklem letu in ocenila vstopke nedelavnosti. Konferenca se je razen delegatov udeležili še predsednik ObLO LMS Slavko Dokl, predsednik ObLO Brežice Miroslav Kambič, tajnik ObLO Franc Bukovinski, sekretar občinskega komiteja ZKS Brežice Silvo Gorenc in drugi. Goste je v imenu mladine pozdravil predsednik občinskega komiteja LMS Edo Cirkelj. Poročilo o delu in problemih v minulnem letu je podal Edo Cirkelj in poudaril, da sekretariatu ni uspelo uresničiti vseh nalog in nakazal je tudi varoke za nedelavnost. Eden glavnih vzrokov nedelavnosti je mlado vodstvo, ki je brez izkušenj, in neodgovornost članov komiteja; ti niso redno prihajali na seje in zato niso bili poučeni o nalogah in sklopih zadnje letne konference. Od 23 aktivov v brežiški občini je 18 vaskih. Prav na vasi je težko najti ljudi, ki bi bili sposobni voditi

mladinsko organizacijo, ker je še vedno premalo mladinskih aktivistov. Vodstva mladinskih aktivov se morajo povezati s političnimi in gospodarskimi organizacijami, da bodo lažje reševala svoje zadeve. Ne smemo pa reči, da je bila mladina brežiške občine popolnoma nedelavna. Dala je 80 brigadirjev, organizirala razno prireditve, razen tega pa so nekateri aktivisti uspešno delovali in imeli lepe uspehe na političnem, športnem in kulturnem področju. To so bili aktivisti Cerklje, Čatež, Skopnič in še nekaj drugih. Doseženi uspehi naj bodo spodbuda za nadaljnje delo.

Vaski aktivisti poznajo probleme vasi, premalo pa so seznanjeni z dolžnostmi samoupravljanja. Vaska mladina bi morala spoznati socialistično družbo bolj podrobno in naj bi postala nosilec socialističnih idej na svojem področju. Tovariši Cirkelj je tudi poudaril, da je povsem napačno, da v vodstvu mladinskih aktivov na vasi volimo le prosvetne delavce, ker ti premalo poznajo probleme vasi. Mladina naj sama vodi svojo organizacijo, prosvetni delavci pa naj jim pomagajo in z navesti usmerjajo njeno delo. Po poročilu so se razvila živahna razprava, ki je bila zelo koristna, saj so prišli na dan razni problemi mladinskih aktivov na vasi in v tovarnah. Nekateri aktivisti nimajo prirediteljskih prostov, ti pa sestanke, da o političnem in o kulturnem udeleževanju sploh ne govorimo. Tudi člani političnih forumov, ki so prisostvovali konferenci, so dali precej koristnih nasvetov za nadaljnje delo. Ena izmed najvažnejših nalog, ki

jo bo moral uspešno izvesti novoizvoljeni občinski komitej LMS Brežice, je agitacija za mladinske delovne brigade. Ne smemo pozabiti, da nas loči od pričetka del na avtosih le še nekaj dni, zato moramo takoj pri-četi z delom za zbiranje prve kmečke delovne brigade.

I. T.

Belokranjci v Zagrebu

Belokranjski rojaki, ki živijo v Zagrebu prav lepo pozdravljajo vse svoje domače in prijatelje iz Bele krajine ter jim želijo še mnogo uspehov v letošnjem letu: Julij in Terezija Klepac, Matilda Brodarčič z možem Jožetom, Tončka Rakar in Polonca Renko ter Marija in Alojzija Jurjevčič.

ZROP: nenehna vzgoja

V nedeljo, 14. februarja, je bil v Novem mestu občni zbor Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Novo mesto. V poročilih in razpravi je bila poudarjena predvsem skrb za nenehno strokovno in

politično izobraževanje rezervnih oficirjev in podoficirjev. Zato so imeli v preteklem letu nad 70 predavanj. Predavali so jim aktivni oficirji.

Občinski odbor ZROP je dobil lani le 120.000 din dotacij. S tem denarjem so kupili 12 malokalibrskih pušk. Organizacija dela brez stalnih nameščenecv, honorarno pa so bili plačani le predavatelji. Predavanja so bila v glavnem o novem načinu vojskovanja.

Do jeseni lanskega leta je bilo na območju občine ustanovljenih 12 osnovnih organizacij ZROP. Vsaka ima svoj odbor in delajo dobro. Rezervni oficirji predavajo tudi pri predvojaški vzgoji.

Bodoče naloge organizacije so: še nadaljnje strokovno izpopolnjevanje in splošna vzgoja članov, vključevanje novih članov (oficirji so člani organizacije skoro 100%, podoficirji pa le 78%), izvedili

bodo strelsko tekmovanje podoficirjev z malokalibrsko puško in oficirjev s pištolo itd. Na občnem zboru so izvolili nov 17-članski upravni odbor, ki ima 7-članski izvršni odbor, ter 3-članski nadzorni odbor. Udeležba na občnem zboru je bila bolj slaba, saj je prišlo le okoli 60% delegatov, pa tudi od vabljenih sta se ga udeležila le zastopnika občinskega komiteja in JLA.

OPOZORILO

Vse obiskovalce ruševin gradu Hmeljnik opozarjamo, da vstop v grad in grajska dvorišča zaradi nevarnosti rušenja ni dovoljen. Ker se na gradu vrše zavarovalna dela, je vsakršno samovoljno odnašanje ali odvažanje kakršnega koli materiala prepovedano in po dolo-tilih zakona kaznivo.

Občinski ljudski odbor
NOVO MESTO

Pester program vabi

Ce govorimo o dejavnosti mladine na terenih v Novem mestu, ne moremo, da ne bi omenili VIDE KRASEVEC, strokovne učiteljice iz Novega mesta. »Povej kaj o svojem delu«, sem jo zaprosil.

»V mladinski organizaciji sem pričela delati že v šoli. Vanjo sem se vključila preko športnega udeleževanja. Po prihodu v Novo mesto sem iskala stike z mladino. Seveda sem jih kmalu dobila, toda ne toliko, da bi bila zadovoljna. Opazila sem, da je mladina prepuščena sama sebi in da ni vključena v nobenem aktivu. Večina se jih je izgovarjala, da delajo v tovarnah, zato ne utegnajo in podobno. Osnova za vse te izgovore je

bila v tem, da se mladini v prejšnjem aktivu ni nudilo dovolj pestrosti in tako jih ni mikalo, da bi bili vključeni.

Pa poglejmo danes. Novo vodstvo je znalo izdelati pester program, ki priteguje vedno več mladincev. Danes se nithe

ne izgovarja, da je zaposlen pri maticni organizaciji. O tem, če je naša mladina preveč zaposlena, bi lahko razpravljali. Vsek, ki ima interese, vedno najde za sebe delo, ki mu prija. Naši mladinci so potrebni pestri programi dela, pa bodo uspehi vedno večji. Nekateri oblike so že preživeli in jih je potrebno zamenjati z boljimi. Cilj pa je v vsem isti. Treba je le čimveč pestrosti in pa posluha, za kaj se mladina navdušuje.

Vida je povedala, da je poleg dela v terenskem aktivu angažirana v občinskem komiteju LMS Novo mesto, pomaga pa tudi pri aktivu na gospodinjstvi šoli. Pripravljena je delati povsod, kjer jo potrebujejo. Je še zelo aktivna športnica in najde tudi tu precej razvedrila.

Ob koncu razgovora mi je zaupala, da se je v kratkem času spoznala s tolikimi mladinci in mladinkami, da si niti misliti ne more.

— Sedaj delamo kot kolektiv, med nami ni nobenih mej, čeprav smo mladinci iz najrazličnejših poklicev.

Vojaki iz Novega Sada pozdravljajo

Iskreno pozdravljamo vse bralce Dolenjskega lista, kakor tudi znanke, prijatelje, posebno pa domače in sorodnike. Julij Malčenski, Drago Prešeren, Anton Robek, Martin Bele, Franc Medle, Ivan Skornik, Anton Zorc, Anton Cvrtič, Martin Košmerlj.

Pet let internata v Črnomlju

Pet let že nudi črnomljski internat, katerega zgradba in notranja ureditev spada med najlepše in udobne tovrstne ustanove, prijetni dom okoli 130 otrokom.

Zamisel o gradnji tega internata sega že v leto 1945, ko je ljudska oblast odločila, da se ustanovi v Črnomlju popolna srednja šola. Vzporedno s tem se je porodilo vprašanje dijakeškega doma, Belokranjski dijaki so si namreč želeli iskati stanovanja in bivališča vsepovsod, kar pa je bilo zelo otežkočeno zaradi že tedaj neugodnih stanovanjskih razmer.

1. maja 1953 je sedanjí predsednik občinskega ljudskega odbora Janez Zunič zasadil prvo lopato na mestu lokacije sedanjega internata. In jeseni naslednjega leta je bila zgradba že dograjena in dana v uporabo naši mladini.

Danes živi v internatu 122 otrok, od tega 12 otrok brez staršev, 61 brez očetov, 5 brez mater, 12 nezakonskih, 9 od ločenih staršev in 23 otrok, ki imajo še oba roditelja. Med

omenjenimi je 58 otrok padlih borecev. Vsej tej mladini posveča prav materinsko skrb prizadevna vzgojiteljica in upravnica internata Anica Jakšičeva, kateri so v pomoč tri vzgojiteljice ter šest pomožnih oseb. Pri upravljanju doma prav pridno sodelujeta domska skupnost in upravni odbor internata.

Po delu se počitek prileže

V Srednji kmetijski šoli na Grmu je 94 gojencev iz vseh krajev novomeškega in kranjskega okraja. Imamo pa različno predizobražbo (od 4. razredov osnovne šole do 8. razredov gimnazije), zato so že po nekaj dnevih poteka nastopile prve težave, ko smo pričeli s kemijo, fiziko, pedagogijo in biologijo, torej s predmeti, katerih se mnogi še nikoli nismo učili. Vendar ni nihče klonil.

Sredi januarja smo imeli ustne izpizte iz fizike in sadjarstvo-vinogradniške stroke. Tiste dni je bilo na Grmu še posebno živahno. Vsi smo nestrpno čakali, da pridemo na vrsto, še bolj nestrpni pa smo bili prihodnji dan, ko smo se zbrali, da bi zvedeli za ocene. Ko je razmetel šola ing. Milan Bracka pripovedoval red, so fantje zapovrstjo zardevali in se smehljali, kajti ocene so bile dobre. Na koncu je povedal še skupen uspeh razredov in vse šole ter dejal: »Zelo sem zadovoljen s takim uspehom in upam, da bom tudi v prihodnje. Vsem skupaj čestitam na uspehu in želim, da bi se kar najbolje imeli na počitnicah.«

Nato se je upravitelju, upravi šole in odličnemu predavateljske-

Člani ZB v Šmarjeti so bili tudi lani zelo prizadevni

Krajevni odbor Zveze borecev v Šmarjeti je imel pred kratkim občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število članov organizacije. Živahna razprava se je sukala največ okoli vstopa v članstvo ZB. Govorili so o priznanju delovne dobe in NOB in o izrednih upokojitvah, brezplačnem zdravljenju borecev in aktivistov NOV. Vodstvo organizacije je svojim članom razložilo vse, kar so želeli vedeti in jim dajalo nasvete.

Pri pregledu dela se je ugotovilo, da je bil dosedanji odbor zelo delaven, saj je v tem letu organiziral odkritje spominske plošče v Zalovičah, kjer je bila leta 1942 partizanska bolnišnica in grobnica padlih borecev ter ZFT na pokopališču v Slapih pri Klevevžu. Novoizvoljeni odbor si je zadal nalogo, oddolžiti se tudi borecem na Slapih, kjer

bodo odkrili spominsko ploščo, prav tako bodo na Selih pri Zburah odkrili ploščo v spomin na partizansko bolnišnico. Razen tega bodo na trgu v Šmarjeti postavili temelj za centralni spomenik padlim borecem in žrtvam fašizma iz šmarješke okolice.

P. D.

Nov tovarniški list v Črnomlju

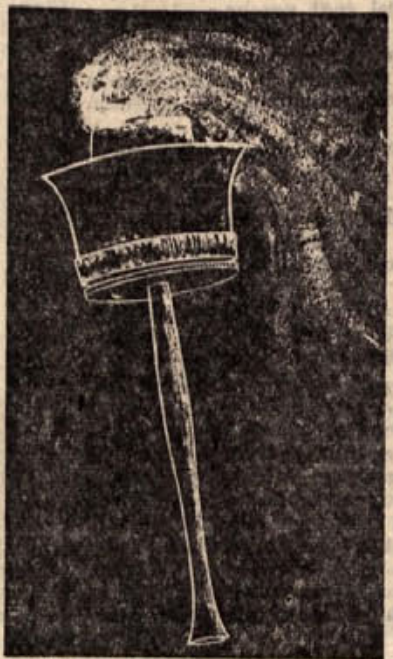
Belokranjska železovnica »BELT« v Črnomlju je začela izdajati svoje tovarniško glasilo »BELTOV INFORMATOR«. Prva številka je izšla ob letošnjem občinskem prazniku. Uredil jo je sekretariat osnovne organizacije Zveze komunistov, ki je ostal tudi pobudo za izdajanje tega lista. V prihodnje bo izdajanje lista prevzel izvršni odbor sindikalne podružnice, ki bo izvolil tudi uredniški odbor.

Namen lista je seznanjati člane kolektiva z vsemi pomembnimi sklepi organov delavskega samoupravljanja ter o življenju in delu kolektiva nasploh. S tem se je tovarniški list v našem okraju spet okrepil z novim glasnikom. Prav bi bilo, da bi po stopinjah tega belokranjskega kolektiva in vseh drugih, ki že izdajajo svoja glasila, korekcijski tudi vsa ostala vedja podjetja v našem okraju.

Tovarna ZLATOROG obvešča vse dosedanje in bodoče potrošnike detergenta OSKAR, da velja za BREZPLAČNO POTOVANJE NA OLIMPIADO V RIM

tudi slika bakle, ki jo tu objavljamo.

Opozarjamo potrošnike, naj pri odpranju zavitka OSKAR pazijo na vložene slike. Kot smo že večkrat objavili, je v vsakem zavitku detergenta OSKAR po ena športna slika. Vsakdo, ki zbere deset različnih športnih slik, sodeluje v veliki nagradni igri. Tovarna ZLATOROG vas bo pravočasno obvestila o bogatih dobitkih, ki jih bo prineslo zrebanje v Mariboru. Silko bakle ali zbirko desetih različnih športnih slik pošljite na naslov: Tovarna ZLATOROG, Maribor, Klavniška ulica 23.

Dva pomembna kulturna jubileja v senovski občini

V soboto, 13. februarja, je bil na Senovem slavnostni zaključek kulturnih prireditev ob proslavljanju 35-letnice DPD Svoboda Senovo in 15-letnice DPD Svoboda Brestanica. Prireditve so se razen velikega števila prebivalcev udeležili tudi predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavlovič, predstavniki okrajnega sveta Svobod in PD Novo mesto: predsednik Javor Tominec, podpredsednika Tatjana Belopavlovič in tajnik Fanez Gartner, predsednika ObLO Senovo Karel Šterban in drugi.

Predsednik občinskega sveta Svobod in DP Senovo Anton Horjak je poudaril v svojem govoru, da je od leta 1925, ko je Zveza rudarjev v Senovem ustanovila delavsko prosvetno društvo "Svoboda", ki je tedaj šlo 60 članov, to društvo bilo kljub preprijateljstvu starega režima žarišče napredka in kulture. Po osoboditvi se je dejavnost široko razmahnila in že 3. avgusta 1945 je bil ponovni ustanovni zbor Svobode Senovo, kmalu nato pa Svobode Brestanica. Čeprav je nemški okupator izropal dvorane, so se kulturni delavci pogumno lotili dela in z od-

ločno voljo in čudovitim poletom, obnovili so dvorane. Ze 6. oktobra 1945 je bila prva večja kulturna prireditev v Senovem. Preko 50 odrskih del, vrsta koncertnih prireditev in proslav, gostovanja po Sloveniji, neumorno delo in veliki uspehi v 15 letih povojnega razvoja so zgovorno dokazali plodnega dela ob Svobodi.

Uspele dramske, pevske in koncertne prireditve jubilejnega kulturnega tedna so bile dobro obiskane. Prebivalstvo je s toplim in iskrenim priznanjem ponovno izkazalo svoje velike simpatije do neumornih pevcev, igralcev in glasbenikov. Mladí rod senovskih rudarjev in kolektiva brestaniške elektrarne pa je spet dokazal, da je nosilec gospodarskega in kulturnega napredka. Pesem, ki je mogočno vrela iz mladih src, je spodbudila in jamstvo novih uspehov. Praznik svobodarjev senovske občine je bil kulturni praznik vsega prebivalstva, ma-

nifestacija sil, ki jih socialistična misel združuje pod praporom Svobode že 35 let.

Predsednik Horjak je v imenu občinskega sveta SPD čestital in razdelil lepe nagrade razsodilnim članom obh Svobod: Kristini Radej, Mihi Učakarju, Nadi Jelenko in Francitu Kmetcu iz Svobode Senovo, Antonu Javoriču, Silvanu Mozarju, Jožici Janežič, Slavku Zakšku in Dolgiu Moškoni iz Svobode Brestanica. Predsednik Svobode Senovo Karel Šterban pa je izročil darila še vrsti kulturnoprosvetnih delavcev, med njimi Antonu Horjaku, Janezu Zupančiču in Tonetu Pleterškemu, funkcionarjem občinskega sveta SPD in aktivnim delavcem v Svobodi.

Poudarek na izobraževanju

V nedeljo, 14. februarja, je bila v Novem mestu skupščina Občinskega sindikalnega sveta. Na njej so se pogovarili o izobraževanju po kolektivih, ki imajo že ustanovljene izobraževalne centre. Tu se bodo delavci strokovno izpopolnjevali za delo na svojih delovnih mestih. Razen tega so zadolžili tudi člane, ki bodo pomagali izvesti letne skupščine (te bodo do konca marca), za nov občinski svet bodo predvideli več mladih ljudi, izvolili pa so že 12-članski odbor, ki bo vodil proslave 10. obletnice delavskih svetov.

"Draga Ruth" v Šentjanžu

DPD Šentjanž je v zadnjem mesecu naštevilo komedijo "Draga Ruth". Premiera bo v nedeljo ob 14. uri, sledila pa bo pustna zabava s srečolovom in z nagradno maskarado. Tako si društvo prizadeva posredovati domačemu občinstvu zdravo zabavo in razvedrilo. Prihodnji mesec bodo člani dramske skupine s komedijo gostovali v sosednjih krajih.

Pismo iz Vučitrna

Sporočam Vam, da težko pričakujem naš domači list in da ga z velikim veseljem prebiram. Zanimajo med zlasti novice iz domačega kraja, katerih je vedno dovolj. Pošiljam lepe pozdrave vsem bralcem ter vsem fantom in dekletom na Dolenskem, zlasti pa bratu in sestri, atu in mami, vojak Vinko Kostanjevec iz Trebelnega.

Za šentjernejsko dcino

Vse domače prijatelje, vse fante in dekleta šentjernejske doline lepo pozdravljamo in jim želimo mnogo uspehov: Janez Vide in Franc Gregorčič.

Scena - delo L. Lapajnetiča - je ustrezala preprosta, a funkcionalna. Svetlobni park je vodil N. Pavlič, odrski mojster je bil L. Ivančič.

Uprizoritev je lepo uspela. Do sedaj je bilo pet predstav v razprošeni hiši. Občinstvo se je vedno zabavalo in predstavlo vedno sprejelo. Večer komike - na odru in smeja - v dvoranah S komedijo bo naše gledališče gostovalo tudi drugod.

Prof. Tone Trdan.

Zdelala Golob-Borčič: Ilustracija 12. knjige KAMEN RESNICE - (Zbirka izvirnih slovenskih pravljic, izdala založba OBZORJA Maribor.)

Folklorna revija na Otočcu

Sekretariat okrajnega sveta SPD Novo mesto je na zadnji seji razpravljalo o folklorni reviji, ki jo bo svet priredil 12. junija letos na Otočcu v okviru prireditev zleta Bratstva in enotnosti. Pred najboljših folklornih skupin iz okraja so udeležbo na reviji prijavile tudi odlične folklorne skupine iz vse Slovenije. Vsekakor bo ta prireditev zelo pomembna za naš okraj, saj zaradi kvalitete in bogatega spreda pritegnila na Dolensko veliko obiskovalcev. Sekretariat je tudi sklical za 5. marec v Vidmu razširjeno sejo predsedstva, ki se je

bodo udeležili tudi predsedniki in tajniki občinskih svetov. Na seji bodo razpravljali o osnovnih problemih perspektivnega programa dela. O zaključkih seje bomo poročali.

Delavska univerza Brežice: načrtno predavanja

Predavanja se odvijajo po načrtu, v letošnjem letu jih je bilo že precej. Ogledimo si ta, ki so bila v zadnjem razdobju. O neonacizmu v Zahodni Nemčiji sta bili dve predavanja. Eno za odrasle in eno za šolsko mladino.

Naše Alpe, pod tem naslovom je o njihovih lepotah predaval Egon Mihelič, šolski upravitelj iz Kranja.

Dachau - koncentracijsko taborišče, Bruselj - svetovna razstava. Ti dve zanimivi temi je v enem predavanju obdelal Stani Tavčar.

Pomlad pod Triglavom. O tej temi je predaval Mirko Kambič, profesor iz Ljubljane. O predavanjih naj za zaključek povemo še to, da jih Brežičani pridno obiskujejo in dvorano vedno napolnijo.

Dolenske nismo pozabili

Čeprav smo daleč od doma, se dostikrat spominjamo na domače kraje, ki jih ne moremo pozabiti. Zelo radi imamo Dolenski list, ki nam prinaša novice od doma in nam pomeni več kot vsako pismo. Vsem domačinom pošiljamo lepe pozdrave: Jože Fabjančič, Ivan Rauh, Janez Jeršin, Albin Barblč, Pavel Šajevac in Justin Zorko.

Uspela uprizoritev Marlinčeve komedije "Ad acta" v novomeškem gledališču

Smešna na odru

V četrtek, 11. februarja, je novomeško gledališče "Dusan Jereb" uprizorilo komedijo iz sodobnega življenja "Ad acta", ki jo je napisal Marjan Marinc.

Avtor je znan novomeškemu občinstvu po "Komediji o komediji". Obe komediji sta doživeli že celo vrsto uprizoritev. Obravnava sodobne probleme, ki nastajajo v naši družbi. Lahkotno in kompozicijsko preprosto komedijo "Ad acta" je avtor postavil v okolje starega, odmirajočega birokratskega malomeščanstva, ki je včasih igralo odločujočo vlogo v družbi, danes pa je samo še smešno zaradi svoje togosti, okorelosti in neprilagodljivosti, zaradi trmastiške upiranja nastopajočemu družbenemu redu. To malomeščanstvo ima neko posebno obliko vedenja, pa tudi - misljenja, ki pa izgubljajo svoj pomen in vsebino. Avtor sarkastično udarja po njem, ker se še poljubi. Z nasirani, ki so poročena iz pretekle dobe, je novi čas vsaj moralno še obracunjal, ker so življenjsko nesmotrni in niso vezani s splošnim družbenim razvojem. Prav zato so smešna in vredna satire.

Uprizoritev je režijsko vodil T. Gortnar. Zavedal se je osnovne značilnosti komedije, ki je vsakekor želja po ugajanju čimvečjemu krogu gledalcev. Dramaturška struktura je enostavna, zato ni problem za režiserja. Vsa Marincova dela tudi ne zahtevajo velikega tehničnega aparata na odru. Režiser je dobro poudaril zaletavost in politično spletkarjenje ter obratovanje po vetru.

Situacijske in besedne komike je dovolj, da gledalca držita ves čas v napetosti. Režiser je poudaril oboje. Morda bi bilo dobro v III. dejanju nekaj črt preko teksta, ki je včasih kar razvlečen. Igral je dal potrebno dinamiko, sproščenost in dazil na potrebno vigranost. Napake in slabosti posameznih junakov je tu in tam karikiral, no satirična cel komedija je bila vseeno otipljiva. Ustvarili je nekaj posebnih tipov. Seveda odnosi med osebam niso povsod precizno togično izpeljani, kar pa je stvar bistvelja.

Režiser je igral tudi vlogo referenta Trdine. Ta življenjsko nesmotrni človek je zaživel v igri. Kljub situaciji, v katero je znašel, se ne more spriznati z dejstvom.

Aplavz na odprti sceni je počel za odlično igranje Dominik Bratož (Sigismund Perogriza)

da je družba postavljena na drugačne osnove in da bodo njegova hopenja in nazori naleteli na odpor sodobne družbene morale. Z dobro nastudirano vlogo je prepričal.

Eva Nifergal (Cvetka) in Ivo Pavšič (Kotnik) v zaključnem prizoru drugega dejanja

"Tri četrtine sonca" v Novem mestu

Čeprav navadno v našem listu ne pišemo o filmih, je o filmu "Tri četrtine sonca", ki ga je ta teden vrtil Kino Kika, potrebno nekaj besed. Prvo, da je v Sloveniji film, ki je zanjeto tudi Novemu mestu, ki je s svojim lepim in obsežnim trgom dal okvir vrsti prizorov, v katerih srečamo celo nekaj znanih novomeških obrazov, drugič to, da so obiskovalci s filmom bili zadovoljni, kakor z malokaterim domačim proizvodnjem. Iz njega veje pravo filmsko vzdušje, ki je prevzame in pretrese. Film prikazuje skupno povratnikov iz koncentracijskih taborišč po končani vojni, ki jih vagon, čakajoč na neki čisti občinski postaji na odhod, združuje v eno družino. Vender je vsakdo od preživelih taboriščnikov svet zase, v vsakem vrta lastna pekoča misel in načrt za bodočnost, vsak zase pa doživlja tudi svojo tragiko. V Pulju je bil film zasloveno nagraden.

Milo kaznovana zaostalost

Sodnik za prekrške pri ObLO Novo mesto je pred kratkim kaznoval Franca Lenčiča iz Smalčice vasi na plačilo 1000 din denarne kazni ali 2 dni zaporu, ker ni pošiljal v šolo v vsem prvem polletju svoje hčerke Ivanke, nač pa jo je uporabljal za razna dela. Lenčič je bil kaznovan še premalo! Kaj pomaga ta kazen, ko bi lahko dekletu ostalo neuko ali celo nepismeno! Posledico pomanjkljive izobrazbe bi v življenju kaj kmalu občutila. In še to: šolanje je pri nas brezplačno, zato ne bi smelo biti takih primerov!

IZIDOR MOLE: Ob Težki vodi

Razlike počasi zginevajo

Kulturnoumetniško društvo FRANC LUNAČEK je srce kulturnega življenja v Šentrupertu

KUD Franc Lunaček iz Šentruperta je na svojem rednem občnem zboru 18. t. m. pretreslo svojo dejavnost v preteklem letu.

Največji uspeh je bil nakup prvega televizijskega sprejemnika v Šentrupertu. Denarna sredstva za to nabavo so prispevale kulturne ustanove iz Novega mesta in Ljubljane, ObLO Trebnje, podjetja iz občine in sami poštvovalni člani KUD. Izredno zavzetost pri zbiranju denarnih prispevkov je pokazal dolgoletni predsednik KUD Bojan Brezovar. Ljudje iz bližnje in daljne okolice se ob večerih zbirajo na šoli, kjer je aparat montiran, in z zanimanjem gledajo spored ljubljanske in zagrebške televizijske postaje. Zjad slike niso ravno najbolj čiste. Ko bo zgrajen oddajnik na Kumu, bo sprejem boljši. Ta uspeh je KUD tako opogumil, da je sklenilo v tem letu kupiti ozkotračno kinematografsko aparaturo.

Mladinci dramske sekcije so v preteklem letu igrali Frankovo dramo Jezusovi apostoli. Zal nekaj naštudiranih iger ni bilo uprizorjenih zaradi odhoda glavnih igralcev. Letos se učijo Moliérovo komedijo Šola za očete. V okviru KUD so mladinci ustanovili godbo. Nadarjenih in navdušenih fantov je dovolj, težava je le, kako bodo nabavili glasbila.

Društvena knjižnica ima 700 knjig. Izбира ni velika, ven-

dar Šentrupercani radi berejo. Najbolj vneti bralec je v preteklem letu prebral kar 66 knjig. Knjižnica želi podporo kulturnih ustanov, da bi lahko nakupovala zanimive leposlovne in poljudnoznanstvene knjige, ki vsak dan prihajajo na naš knjižni trg. Odrčne vasi niso več tisto, kar so bile nekdanj. Razlike med mestom in vasjo se zmanjšujejo.

F. Z.

Prvo polletje uspešno

V preteklem polletju šolskega leta 1968/69 je potekal pouk na širnemaziji v Novem mestu brez bučnih motenj. Delno je oviralo delo pomanjkanje učnih prostorov, saj so se morali dijaki seliti za posamezne predmete v profesorsko knjižnico, v govorilnico ali geografski kabinet.

Šolska obisk je bil normalen, čeprav je precej vlakarjev in kolezarjev. Tako je v I. b razredu od 30 dijakov le 7 takih, ki stanojujejo pri starših v mestu vsi drugi so pri tujih ljudeh ali se vozijo z avtobusi, vlakom, ali hodijo več kilometrov peš v šolo. Delni neuspeh je tukaj gotovo v zvezi z oddaljenostjo, saj prihajajo nekateri dijaki šole v zdravniški prejed pokazali, čeprav v manjši meri.

Zdravje dijakov na splošno ni zadovoljivo. Res ni bilo kakih epidemij vendar je sistematično zdravniški pregled pokazal pri dijakih izredno mnogo srčnih okvar (od 30 preiskanih kar 16 primerov). Drugi so občutili za pljučne bolezni. Nekaj dijakov mora biti pod stalno zdravniškim nadzorom. Najmanj odsotnosti je bilo v klasični parareki, kjer 13 tednov ni nihče manjkal. Drugod pa se je odsotnost iz malenkostnih razlogov občutno zmanjšala, so je v tem postopu začela delati razredna dijaška skupnost.

Se vedno manjka vrsta potrebnih učbenikov. Tako za zgodovino in zemljepis v višjih razredih; tudi ni slovenskih besed, ker niso bila ponosnjena. Ta pomanjkljivost je resna ovira za redno učenje.

Šolska skupnost dijakov je posebno skrbela za materialni položaj dijakov, sodelovala je pri razdeljevanju štipendij dijakom, onim dijakom, ki se ne morejo pravočasno vračati domov, pa je priskrbela hrano. Ni pa se še odločneje uveljavila v prizadevanju za stalno resno delo in učenju. V odnosu do neresnih dijakov je precej popustljiva.

Tudi zunaj šole so bili dijaki zelo delavni, tako v taboriščni organizaciji, v TVD Partizan in športnih organizacijah, v literarnem klubu. Osmošolci so 16-krat nastopili po raznih krajih v okviru z Moliérovim delom Scapinove prijave. Člani literarnega kroga so nastopili v Cernobilju in Celju, recitatorji pa pri vseh proslavah v Novem mestu. Lepo uspela svečana akademija ob zaključku proslav 50 letnice Partije in SKOJ se v večju meri zasluga dijakov in pomoči profesorjev. Glasbeniki so nastopili na prireditvi zadržnikov "Pokazaj, kaj znaš". Tudi mladi mešani pevski zbor je že nastopil, pripravila pa se za pevski festival v Celju.

Svobodne dejavnosti se vsestransko razvijajo. Dijaki poglabljajo na kroških znanje iz obveznih tujih jezikov živahan pa je nekaj italijanščine in ruskega jezika. Matematski imajo tudi svoj krožek. Eksperimentalno delo se odvijva v biološkem kemičnem krožku. Tudi mladi arheološki so se že podalili na svoj teren. Tako so dijaki razen šolskega znanja pridobili tudi izvenšolskega.

Dramatska skupina Prosvetnega društva Doblje je v režiji tov. Videtičeve uprizorila igr KADAR SE UTRGA OBLAK. Z nastudiranim delom so uspešno nastopili v Dobljih, gostovali na Stražnjem vrhu in Vincl, 28. februarja pa bodo nastopili tudi v Starem trgu ob Kolpi

Trdinovo zbrano delo XII

Nedavno izišli 12. zvezek Trdinovega Zbranega dela prinaša dokaj raznorodno gradivo: bajko Stojan in sv. Irenej, ki je doslej veljala za izgubljeno, 176 dopisov in pisem, dva dnevnikla iz časa pisateljevega bivanja na Reki ter dodatek mladostnih pesmi in zgodovinskih tekstov; leti naj pokažejo tudi to panogo Trdinove dejavnosti, ker je obsežnejše delo: Zgodovino slovenskega naroda zaradi njenih pomanjkljivosti in tudi vsebine urednik izločil iz prihodnje izdaje.

Na prvi pogled bi človek nemara sodil, da gre za manj značilne stvari, ki so se uredniku nabrale, ko je postrgal izpraznjene predale. Toda v resnici je stvar drugačna: tudi tem spisom, dasiravno se gibljejo na obodu prave literature ali pa segajo celo že izven njenega sročja, je Trdina vtisnil pečat svojega izjemnega duha, kakor se nam je doslej razodeval v vseh prejšnjih, bolj »literarnih« zvezkih. Tu mislim predvsem njegovo korespondenco. Trdina ni bil edinstven človek samo po tem, kako je znal presojati druge ljudi in njihove usode; enako nenačuden je namreč tudi po tem, kako je znal prenašati udarce, ki mu jih je usoda delila vse življenje. Omenim naj le nekaj stvari! Komaj si je 1882 z drugim zakonom malce uredil življenje in izboljšal gmotni

položaj, že ga je napadla nadežna kožna bolezen. »Skoraj poldrugo leto,« piše bratu Gregorju, »mi nagaja glava. Vsa je polna krast. Teče mi iz ušes, iz vrata in tudi na več krajih iz glave. Z obraza mi je nekaj grdih krast odpadlo, druge se pa drže kot klop... All zato pa nikar ne misli, da žalujem in javkam in da se čutim nesrečnega. Preveril sem se, da bolezní niso tako hude nadloge. Da le človeku ni treba ležati vedno v postelji - in meni to ni treba - vse druge stitnosti dajo se prebiti in prenesti brez velike teave. Res je, da nikamor ne morem iti, ali ravno ta nemogočnost me varuje, da ne srečam in ne vidim nobenega sovraženika slovenskih naših pravíc in mi se torej ni treba nikoli prehudo jeziti.»

Po osmih letih zadovoljnega zakonca mu tudi druga žena umre. Dolgo ne more prebleti te izgube, ali vere v lepoto in smisel življenja mu tudi to ne more ubiti. Že štirinsedemsetletnemu se zdi celo, da je življenje čedalje boljše in mi-kavnejše. Cmerikavi tercijalni sicer trdijo, da je ta svet in vse, kar je na njem, prazno, on pa čuti, »da je svet neskončno krasen in radosten.« In ko čezdaleč močnejše starost trka na njegova vrata, jo sprejema s stoletnim mirom, vedrino in humor-

jem: »Zobje mi grede se zmerom kar zaporedoma iz ust. Vsakemu se za slovo prav nizko priklonim iz hvalečnosti, da mi je tako dolgo zastoj služil.»

Pisma so pisana 27 naslovljenjem; med njimi so posebno zanimiva bratu Gregorju, Rudežu, Koblarju, Levcu in nekdanjemu učencu dr. Pavlu Turnerju, vsa pa so lepo dopolnilo leposlovnim spisom, saj nam skupno izredno plastično očrtujejo Trdinove politične, socialne, gospodarske in umetnostne nazore pa tudi Trdino človeka.

Pred malce nerodnim vprašanjem je bil stal urednik prof. Janez Logar, ko se je bilo treba odločiti, ali naj v svojo izdajo sprejme tudi Trdinove dnevnikle, ki ponekod zaradi svoje izredne odkritosti »prehajajo mejo duhovitosti in dostojnosti.« Ker pa obsegajo poleg balzamsko nebrzdanih opisov in izjav tudi važno gradivo, se je urednik odločil za neokrnjeno objavo dveh dnevnikov iz zadnjih let bivanja na Reki.

Urednikove Opombe so tudi v tem zvezku dokaj obsežne in zgledno izčrpne. V njih se skriva veliko temeljitega dela. Mislim pa, da je urednik po nepotrebnem izločil Trdinov opis Ljubljane v menščekem narečju, saj je spis kljub svoji kratkosti precej več kakor zgoj

dialektološki zapisek. Če ne med besedilo, bi ga bilo treba uvrstiti vsaj med Opombe. - O pesmi »Tak je sladka...« (str. 100) naj pripomnim, da je to Cegnarjev prevod neke pesmi Celakovskega.

Ta pesem je objavljena že v Spominih II, 134. K str. 496 naj dodam, da je bil oče pisatelja Purglja do 1874 v Podgradu organist in je obenem opravljal po tedanji navadi tudi učiteljske posle, se pravi, učil je mladino s pomočjo plačelata samo tiskane črke, kakor je razvidno iz tamkašnjega šolske kronike.

Prav posrečeno je knjigi dodan tudi kronološki seznam pisem, kar olajša uporabo, kajti pisma sama so razvrščena po adresatih. Dobro bo rabilo tudi celotno osebno kazalo za vseh dvanaest knjig, vendar pogrešam nekaj imen, ki se sicer v tekstih nahajajo, n. pr.: Salehar, Grill, Opaltar, Smon, Kozoglav itd. (Imena sem vzel iz Zbranih spisov III, 9, 11, 47, 107, 129.)

Ko bi bilo dodano še imensko kazalo krajev, bi bilo močno ustrezno geografom, narodopiscem in ne nazadnje tudi šolnikom. To pa kajpada niso očtki, ampak samo pripombe, ki solidnemu delu prof. Logarja in njegovega sestavljalca kazala prav nič ne jemljejo vrednosti.

XII. zvezek je posvečen spominu marljivemu in zaslužnemu raziskovalcu Trdine pokojnemu profesorju dr. Alojzu Turku.

K. BACER

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Več kvalitetnih uslug

17. februarja je bilo v Klubu ljudskih poslancev republiške posvetovanje za napredek gospodinjstva, ki so se ga udeležili predsedniki upravnih odborov ter upravne zavodov in občinskih centrov za napredek gospodinjstva pa tudi predstavniki občinskih ljudskih odborov in družbenih organizacij. Posvetovanju sta prisostvovali tudi podpredsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič ter Maja Jankec kot predstavnica Zavoda za urbanizem.

Razprava po poročilih je bila precej živahna in je nakazala vrsto smernic za nadaljnje uspešno delo. V razpravo je posegla tudi tovaršnica Vida Tomšič, ki je med drugim dejala:

»Zavodi za napredek gospodinjstva bi morali črpati svoje naloge iz občinskih družbenih planov in na osnovi potreb v občini planirati svoje delo. Njihova naloga je tudi podpreti družino in prizadevanju, da postane žena produktivna članica skupnosti. Za to pa jo je treba razbremeniti in sicer z resnimi službami, ki bodo opravila sama. Zavodi morajo biti ne le ohranjevalci ženskega gospodinjstva, ampak tudi ustanove, ki bodo ženskam

omogočale nove službe in jih zanje usposobile.

Občinski centri naj posvetijo vso skrb stanovanjskim skupnostim; njim naj tudi izročijo svoje servise, pomagajo pa naj jim strokovno. Njihova pomoč bo zaželena tudi pri usposabljanju kadrov za delo v servisih stanovanjskih skupnosti.

Osebe, ki dela v servisih, je treba usposobiti; tako je treba čimprej organizirati tečaje za delo v pralnicih. Pri tem naj sodeluje in pralnice materialno podpre industrija pralnih strojev. Saj imamo pri nas že precej pralnic, ki pa potrošnikom še ne nudijo povsem zadovoljivih uslug. Prav tako je izobraževanje potrošnikov v raznih tečajih še vedno skrb zavodov. Ne sicer v kuharskih, kjer se dekleta in žene usposabljujejo za

svoja zasebna gospodinjstva, ampak na tečajih, kjer si bodo ženske s pridobljenim znanjem pomagale tudi do zaslužkov, na primer pri izdelovanju konfekcije itd.

Velika naloga pa čaka zavode in občinske centre za napredek gospodinjstva tudi pri razbremenitvi kmečkih družin in pri ureditvi družbene prehrane delavcev na kmetijskih gospodarstvih. Seveda pa je treba vodstvom teh gospodarstev predložiti načrte za ureditev družbene prehrane.

Vse to delo pa ni ne naloga zavodov in občinskih centrov za napredek gospodinjstva, ampak skupna skrb vseh organov, organizacij ter okrajnih in občinskih ljudskih odborov. Občinski centri naj tudi ne čakajo, da jih kdo pokliče na pomoč pri organiziranju raznih objektov in servisov, temveč naj sami proučijo potrebe na posameznih področjih in predložijo svoje načrte. Njihov uspeh pri tem bo odvisen od sistema dela in načrtov.

Po razpravi, v kateri so ob-

ravnali še vprašanje kadrov v zavodih, so se pogovorili tudi o mletnih kuhinjah, ki naj se čimprej spremenijo v šolske kuhinje s toplim obrokom hrane. S tem je bilo posvetovanje zaključeno; sklepe, ki bodo smernice za nadaljnje delo, bodo izdelali kasneje.

Model kompleta, ki ga vidimo na sliki, je zelo enostaven in praktičen, hkrati pa eleganten. Jopica se na prednji strani zapenja z vrsto svetlih gumbov in je ob robovih obrobjena s trakom iz blaga ali volne. Iz istega blaga je tudi pas. Krilo je gladko in ozko. Komplet bo zelo lep v temnosivi barvi z belimi črticami.

PRED OSMIM MARCEM

● V občini Senovo bodo za 8. marec slovesno proslave v štirih večjih središčih, v vseh vaseh pa se bodo žene zbrale na zborovanjih in se pogovorile o ženskih vprašanjih. Vsakega zborovanja se bo udeležil po en učitelj, ki poučuje tamkajšnje otroke, ker se bodo žene pogovorile tudi o vzgoji otrok.

● Prispevek staršev za mlečne kuhinje v šolah v našem okraju je povprečno 40 dinarjev za otroka na mesec. To je najnižji prispevek v naši republiki. Hrana, ki jo nudijo mlečne kuhinje šolskim otrokom, pa ni nič slab-

ša kot drugod. Pomislimo o tem!

● Za otroški vrtec v Črnomlju so bili vsi starši, ko se je pričel pogovor o njem, zelo vneti. Zdaj je otroški vrtec opremljen in lahko sprejme 45 otrok, toda obiskuje ga le 15 otrok na dan. Starši dajejo rajtje za večje denarje otroke v varstvo za zasedbenikom, otroškega vrtca pa občina pri takšni zasedbi ne bo mogla vzdrževati.

● Poskrbimo, da bodo naša naselja za proslavo dneva žena slovesnejša in lepša. Očistimo ceste, pospravimo prostore pred hišami!

● Danes bo v Brezicah posvetovanje predsednikov delavskih svetov, upravnih odborov in sindikalnih podružnic breziških podjetij o delavskem samoupravljanju in praznovanju 10. obletnice delavskih svetov.

● V metliški občini te dni pregledujejo delo organizacij Zveze borcev. Občni zbori bodo končani do konca tega meseca.

● Na večerajšnji seji predsedstva SZDL v Brezicah so se med drugim pogovorili tudi o delu za tekoče leto in o pripravah na V. kongres SZDL Jugoslavije.

● Večraj je bilo v dvorani Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novem mestu posvetovanje o nagrajevanju po učinku in podjetjih kovinske stroke, katerega je pripravil Republiški odbor sindikata kovarjev Jugoslavije. Na posvetovanju so podrobno analizirali sisteme plačevanja po učinku in posameznih podjetjih kovinske stroke v našem okraju.

● V našem okraju je bilo dolejši že šest občinskih konferenc SZDL, katerih so se med drugimi udeležili tudi predstavniki Okrajnega odbora SZDL Novo mesto in člani Glavnega odbora SZDL Slovenije. Te dni bodo še konferenci v Trebnjem in Žužemberku, o večerajšnji konferenci v Metliki pa bomo obširneje poročali v prihodnjih številkah.

● Jutri bo v Brezicah seja občinskega komiteja Zveze komunistov, katere se bodo udeležili tudi sekretarji osnovnih organizacij Zveze komunistov. Na seji se bodo pogovorili o pripravah na letne konference osnovnih organizacij ZK, obravnavali pa bodo tudi nekatera organizacijska vprašanja.

Od 5. decembra 1959 do 7. februarja 1960 je bil v Šentjernej prikrejvalni tečaj, namenjen naprednim gospodinjstvom. Obiskovalo ga je 26 deklet in žena, ki so bile zelo vesele pridobljenega znanja. Hvaležne so organizatorjem in vodstvu tečaja. (Foto: David Piuč)

Nekaj črnomaljskih

● Črnomaljski okteti poje že dve leti. Važi v osnovni šoli Naštudiranah ima precej narodnih, partizanskih in umetnih pesmi, tako da ne pojejo na vseh prireditvah iste. Nastopajo pri vseh proslavah. Lani so sodelovali pri odprtju spomenika na Kvasici, pri proslavi Dneva republike v Črnomlju, peli so za Daš borca, ko je Mirna gora dobila elektriko in drugod. Za občinski praznik so tudi že nastopili spored. Kasneje nameravajo obiskati še obrobne kta-

je občine. Okteti je v sklopu KUD »Mirna Jarca« Črnomelj Težave imajo samo zato, ker so člani okteta precej zaposleni in ne morejo redno hoditi na vaje.

● Učencem osemletke in gimnazije, ki se vozijo z vlakom, je šef železniške postaje odstopil sobo, v kateri lahko čakajo na vlak ali solo. Tu se lahko na toplem tleh uče. Vsi vsikarji so železničarjem za razumevanje zelo hvaležni.

Novomeščane bo zanimalo

● Stanovanjska skupnost v No. mestu se bo preživljala s 3 odst. prispevkom od stanovanjskih namernih in s 4% prispevkom od namernih in kajalov. Ta prispevek bo v škodi stanovanjske skupnosti odvajala občina. Seveda, ki se bodo nabirala tako, bodo predstavljala le osnovno, saj čakajo stanovanjsko skupnost v Novem mestu velike naloge. Svoji delci bodo morali prispevati tudi podjetja in prebivalci v obliki samopripevka.

● V kraju gospodarstvih investicij je v Novem mestu letos predvideno prole; preureditve delavske restavracije v objekt družbene prehrane, dokončna ureditev pralnice in čistilnice (o njej govorimo že dve leti pa se nikakor ne more premakniti naprej) in ureditev otroškega vrtca v Kamli. Sredstva dveh tretlin nabrana lanske leto, niso zadostala niti za gradnjo nove tržnice. Razen naštetih treh nalog je v občini odprta še vrsta negospodarskih investicij s področja zdravstva, šolstva, elektrifikacije in gradnje vodovodov. Kakor povsod so sredstva občine za negospodarske investicije zelo omejena, zato bosta pri takšnih gradnjah imela odločilno vlogo prispevek podjetij in samopripevke državljanov.

● Javno razsvetljavo v Novem mestu bodo letos urejevali še naprej. Obnovili jo bodo na Glavnem trgu, ter na cesti do kandijske bolnišnice in kolikor bo čista v Zabilo vas asfaltirana letos, tudi do industrije motornih vozil. Sodobna cestna razsvetljava je v Novem mestu sedaj samo na cesti proti kolodvoru.

● Letos bo zaključena elektrifikacija v občini Novo mesto. V vseh večjih naseljih in vaseh bo svetila elektrika. Brez nje ne ostane le še nekaj oddaljenih zasevkov, v vsakem od njih je samo po nekaj hiš in bi bili stroški za elektrifikacijo za zdaj

previsoki. Te zasečke bo treba elektrificirati pozneje. Drugod pa res povsod elektrika!

● Novi kaksialni telefonski kabel bodo položili letos tudi mimo Novega mesta. Tako da bo novomeška pokta priključena nanj. - Novi kabel bo omogočil 2000 telefonskih pogovorov hkrati na liniji proti Zagrebu in Beogradu, proti Ljubljani pa 600 do 700 pogovorov hkrati.

● 22.000 kg jabolk je bilo prodanih januarja in februarja iz hladilnice na Ločenski cesti na novomeškem trgu. Če hladilnice ne bi bilo, bi teh jabolk sedaj ne imeli.

● Novo 100-vagonsko skladišče za umetna gnojila v Bršlinju mo izročeno v začetku marca svojememu namenu. Do skladišča je zgrajen industrijski tir.

● Pitališče za 1200 bekonov in pršutarjev na ekonomiji Graben je v gradnji. S proizvodnjo bo začelo 1. maja letos.

Občinski šolski svet v Črnomlju je v počastitev občinskega praznika razpisal med kolektivni črnomaljske občine posebno tekmovanje. Tekmovanje se deli v dva dela. Prvi del je zaključen, rezultata pa so bili objavljeni na slavnostni akademiji na večer pred občinskim praznikom. Prvo mesto je dosegel Belokranjsko gradbeno podjetje, drugi je Rudnik Kanjarica, tretja pa je Belokranjska železovarna »BELT«. Drugi del tekmovalnja bo zaključen ob koncu prvega tromesečja.

19. februarja je občina Črnomelj praznovala občinski praznik. V počastitev tega praznika so bila organizirana razna tekmovalna športska organizacija, med drugimi je tekmovala tudi športska ekipa. Tekmovanje je bilo med ekipami družine, ki se ga je udeležilo 12 ekip, izmed katerih je ena ekipa mladih pionirjev Rudnika Kanjarica in je tekmovala pod istim pogojem kakor za odrasle - 3x10 na 10 metrov.

Ekipa, ki so se udeležile tekmovalja, dve ekipi Rudnika Kanjarica, dve ekipi tovarne BELT, dve ekipi obrtne šole, ekipa vojnih invalidov, ekipa DES Črnomelj, ekipa L.M. dve ekipi Gimnazije Črnomelj in ekipa pionirjev Rudnika.

Za doseženo prvo mesto je prva ekipa Rudnika Kanjarica osvojila dve tekmovalni iz Novega mesta Jelko Hude in Jože Goršič, obe člani TVD Partizan. Prvo izbrano tekmovaljevo je že 28. februarja v Zagrebu, drugo pa (tako naslednje nedeljo prav tako v Zagrebu, Našbade) je tekmovaljevo z izbranih tekov bodo nastopile v Bukaresti.

Jelka Hude nas je na inšnem balkanskem krosu v Beogradu dostojno zastopala, saj je tudi veliko priložnosti k zmagi naše ženske ekipe. Letos je že zgodaj pričela s pripravami in upamo, da uspeh ne bo izostal.

6. NALEZLJIVO VNETJE JEJER

Ta bolezen zajema zadnje čase velik obseg. Sama na sebi ni hudo nevarna, bolniki večinoma lahko ostanejo doma. Povzročitelj je virus. Začne z istimi znaki kakor gripa, nato sledi presledek za kake tri dni brez vsakih težav. Potem se pojavi zlatenica, ki traja lahko različno dolgo. Ko bolnik ozdravi, mora še nekaj časa paziti na prehrano.

7. NEKUŽNE BOLEZNI

Kakor se čudno sliši, štejemo med nalezljive bolezni tudi nekatere, ki niso v pravem pomenu nalezljive. Ker je njihov potek v bistvu tak kot pri drugih nalezljivih boleznih in ker puščajo določeno imunost, jih štejemo sem.

Mrtvični krč

Pravimo mu tudi tetanus. Povzročitelj je bacil. Okužimo se lahko samo skozi ranjeno kožo. Ker je tega bacila dosti povsod, je vsaka rana nevarna. Bacil izloča strupe, ki grede v osrednje živčevje. Začne se običajno s krči v žvekalnih mišicah, bolnik ne more razmakniti zob. Krči so vedno pogostejši, prehajajo na vrat in zavzamejo vedno več mišic

PRIPOROČASE

CENJENIM ODJEMALCEM

»KONFEKCIJA PAPIRJA

VIDEM-KRŠKO

»DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO

1960 od 30 aprila do 15 maja na celotnem razstavnem prostoru Zagrebškega veleposla. Razstavljajo bo sodelovno v slemkari in razstavni del Razstavni del prireditve bodo sestavljala področja: dosežki in rezultati komun ter stanovanjskih skupnosti, območje družine in gospodinjstva, stanovanja in graditev stanovanj, servisi, otroške ustanove, družbena prehrana, trzovina in prehrana, poštisk in razvedrilo, družina in gospodinjstvo na vasi. Sodelovali bodo domači in tuji proizvajalci.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

Zbore volivcev č mbolj približati ljudem

Na Senovem se Socialistična zveza uveljavlja čedalje bolj na vseh področjih družbenopolitičnega in gospodarskega življenja komun

Na Senovem je bila v petek, 12. februarja popoldne občinska konferenca SZDL, katere se je razen delegatov udeležil še podpredsednik okrajnega odbora SZDL Novo mesto tovariš Martin Zugelj.

Konferenca je ugotovila, da se Socialistična zveza vedno bolj uveljavlja na vseh področjih družbenopolitičnega in gospodarskega življenja komun. Vendar opažamo, da kažejo vsake organizacije več volje za delo kot pa osnovne organizacije. Na Senovem je bila v petek, 12. februarja popoldne občinska konferenca SZDL, katere se je razen delegatov udeležil še podpredsednik okrajnega odbora SZDL Novo mesto tovariš Martin Zugelj.

terih krajevnih odborov niso najbolj posrečeno izbrana. Predvsem gre tu za sklicevanje zborov volivcev po volilnih enotah. Zda se namreč pogosto dogaja, da sklicujejo zbor volivcev za dva ali več volilnih enot skupaj. Če je to prilagojeno krajevnim območjem, je v redu, če pa ne, je žal. Za primer postavimo primer Senovega in Malega kama. Za ti dve volilni enoti sklicujejo skupne zbor volivcev. Pri tem pa pozabljajo, da tareljo ljudi na vsaj posvem drugi problem kot ljudi v središču občine — v tem primeru na Senovem. Potemtakem se res ne moremo čuditi, če ljudje ne pridejo na zbor volivcev, ker pač niso zainteresirani. Saj na takšnem zboru volivcev peščica ljudi iz

Malega kama sploh ne pride do jezara.

Tak način bo treba v prihodnje vselej odpraviti in prilagoditi zbor volivcev specifičnosti posameznih krajevnih območij ter tako zainteresirati prebivalce za razvoj in napredek sleherne vasi.

Na konferenci so sprejeli vrsto sklepov, ki bodo pripomogli k nadaljnjemu vsestranskemu gospodarskemu, komunalnemu in družbeno-političnemu razvoju komun. V čast V. kongresa SZDL Jugoslavije so med drugim sklenili povečati tudi število članstva. Zda se namreč v senovskih občini le 58 odstotkov vseh volivcev članov SZDL.

Ob koncu so izvolili še nov 25-članski odbor SZDL in 3-članski načrtni odbor. Za delegata na V. kongresu SZDL se izvolili Tometa Pleterška, uslužbenca s Senovega.

Uspela proslava občinskega praznika v Črnomlju

V režiji Janeza Kramariča so izvedla črnomljska prosvetna društva zvečer pred občinskim praznikom svečano proslavo. Vsi nastopajoči, bilo jih je nad 80, so bili ves čas poteka proslave na odru, kjer se je nemoteno razvijal spored. Spored proslave je zajel celotni razvoj NOB ter prikazal tudi uspešno graditev socializma v novi Jugoslaviji. Občinstvo, ki je dvorano do kraja napolnilo, je z burnim ploskanjem nagradilo vse izvajalce.

Pusina maskarada PD Miran Jarc v Črnomlju

V soboto 20. februarja je prosvetno društvo "Miran Jarc" iz Črnomlja pridelilo za svoje članstvo pustno maskarado. Ob sodelovanju karizmatičnega kvinteta, številnih in pisanih izbiri mask je prireditelj potekala v prijetnem vzdušju in je povsem uspela. Črnomljski kulturno-prosvetni delavci si se žele to vrstnih prireditev, zato naj bi vodstvo društva tudi v bodoče skrbelo za občasne kulturno-zabavne večere svojih članov.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Ledenski koledar

Ceritev, 23. februarja - Sasa Petek, 26. februarja - Andrej Sobota, 27. februarja - Gabriel Nedelja, 28. februarja - Roman Ponedeljek, 29. februarja - prestopni dan
Torek, 1. marca - Pust
Sreda, 2. marca - Radoš

KINO

Dol. Toplice: 21. in 23. II. amer. film "Človek brez zvezd". Črnomelj: 25. in 28. II. angleški film "Urezi njeno ime s ponosom". Kostanjevica: 26. II. sovjetsko-jugoslovanski film "Alexis Dandane". Metlika: 27. in 28. II. italijanski film "Kriček". 2. III. mehiški film "Upor obsevanje". Mokronog: 21. in 23. II. francoski film "Obsevanje".
Novo mesto "Kriček": 28. do 29. II. jugoslovanski film "Veter je prenehal ob zori". Od 1. do 3. III. francoski barvni film "Taberna". Senovo: 27. in 28. II. ameriški film "Največja". 2. in 3. III. italijanski film "Anna Zaccaro". Sevnica: 27. in 28. II. jugoslovanski film "Veliki in mali". Videm-Krško: 27. in 28. II. amer. film "Detektivska zgodba". 2. in 3. III. angleški film "Veliko pričakovanje". Žužemberk: 28. II. jugoslovanski film "Obkolitev".

PROGLAS

PROGRAM VSELJIVO HIŠO in lep sadni vrt minut od Novega mesta. Ponudbe v upravi lista. (160-60)
ZIDANICO S STANOVANJSKIMI PROSTORI, varno pred ognjem, z električno vodo in z lepim razgledom na Novo mesto in okoliščino, vrtom in vinogradom na aridni Trške gore, poceni prodam. - Prostori tako vseljivi. Naslov v upravi lista. (162-60)
UGODNO PRODRAM dobro ohranjeno kuhinjsko posodje. Naslov v upravi lista. (164-60)
POSESTVO Z VSEM INVENTARJEM, v najboljšem stanju, prodam v Češči vasi. Alojz Stangelj.
PRODRAM NOVO GOSPODARSKO posodje in 3 ha zemlje posamezno ali skupaj. Gole Anton, Gor. Globobol 2, p. Mirna peč.
PRODRAM ZENSKI SIVALNI STROJ "Singer", mešički šporino kolo, stara 76 let. Reza Cimermančič, učiteljica iz Vinje vasi, stara 78 let. Anton Murgelj, sin kmetovalca s Sel pri Zajčjem vrhu, star tri mesece.

ZARADI SELITVE PRODRAM na zelo lepem kraju malo posestvo in gospodarsko posodje. Prodram tudi samo stanovanjsko hišo na Gor. Gradišča 2, Dol. Toplice. VINOGRAD z 2000 TRTAMI in ričnikom v Dergandolu dam v zakup. Ponudbe pošljite na naslov Macele Kristina, Semič-Gorenec. VINOGRAD Z ZIDANICO in okoli 2000 trtami, dobra lega, prodram ali dajm v zakup. Najboljše ponudniku. Ponudbe pošljite na naslov: Macele Kristina, Semič-Gorenec.
V BILIZINI NOVEGA MESTA prodram takoj vseljivo enodružniško hišo z lepim vrtom. Naslov v upravi lista. (187-60)
MINIARBI POZOR! Avtomatski stroj za izdelavo lesparne, mlinskega triljer, separator, kompletno

Zahvala

Vsem, ki so nam ob prazni in nenadni smrti drugega moža, očeta, sina in brata

FRANCA PENCA

izrekli sožalje, mi podarili cvetja in ga spremlili na zadnji poti na smeljsko pokopališče, se jelo zahvaljujemo. Posebno hvalo smo dolžni pevecem PD "Dulian Jereb" za žalostnike na domu in pokopališču.

Zena Pavla, otroci Zdenka, Andreja, Majda in Mojca, mati Neža, brat Jože z družino in drugo sorodstvo.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 12. do 22. februarja je bilo rojenih 13 dečkov in 18 deklic. Poročili so se: Anton Stangelj, čevljar iz Jurke vasi, in Marija Golobčič, delavica iz Sentjošta. Franc Duljar, kmetovalec iz Regeterje vasi, in Rozenberger Marija, hči kmetovalca iz Črmošnjic. Anton Vrtačič, delavec iz Malih Brusnic, in Jožeta Barborič, delavica iz Zibovega sela. Jože Avžin, delavec iz Ravgovega, in Alojzja Cimermančič, delavica iz Jurne vasi. Stefan Košmerlj, delavec, in Jožeta Pene, delavica, oba iz Vel. Slatkoveca. Jože Lukšič, delavec iz Podgrada, in Ana Jenčič, delavica iz Vinje vasi. Franc Kratič, delavec s Sel pri Zajčjem vrhu, in Ivana Gazvoda, delavica iz Gor. Terke vode. Vojislav Kutnar, kmetovalec iz Sentruperta, in Marija Ajdičič, delavica s Stana. Alojz Mihečič, kmetovalec iz Malih Brusnic. Gazvoda, hči kmetovalca s Konca. Janko Dominik, delavec iz Gor. Gradišča, in Anica Miklič, hči kmetovalca iz Vel. Orehka.

Umrlj so: Marijeta Klancar, vzdrževalnica iz Krške vasi, stara 71 let. Pepca Glazer, gospodinja iz Črnomlja, stara 55 let. Ivana Susteršič, gospodinja iz Stare cerkve, stara 66 let. Drago Bižal, uslužbenec iz Kočevja, star 69 let. Marija Marije, gospodinja iz Prestraka, stara 76 let. Reza Cimermančič, učiteljica iz Vinje vasi, stara 78 let. Anton Murgelj, sin kmetovalca s Sel pri Zajčjem vrhu, star tri mesece.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob prazni in nenadni smrti drugega moža, očeta, sina in brata

FRANCA PENCA

izrekli sožalje, mi podarili cvetja in ga spremlili na zadnji poti na smeljsko pokopališče, se jelo zahvaljujemo. Posebno hvalo smo dolžni pevecem PD "Dulian Jereb" za žalostnike na domu in pokopališču.

Zena Pavla, otroci Zdenka, Andreja, Majda in Mojca, mati Neža, brat Jože z družino in drugo sorodstvo.

Dol. Toplice pripravljajo načrte

V četrtek, 18. februarja, je bila v Dol. Toplicah konferenca krajevnega urada, katere sta se udeležila tudi predsednik ObLO Maks Vale in podpredsednik ObLO Viktor Zupancič. To je bil prvi sestanek, kateremu so prisostvovali zastopniki občine, odkar so se Dol. Toplice priključile novomeški občini.

Razpravljali so o tekočih problemih, zlasti o komunalni dejavnosti. Govorili so o gradnji nove osemletke, ker slednja že davno več ne ustreza. Solo obiskuje 345 učencev, v najkrajšem času pa bo njih število naraslo na 500. Sklenjeno je bilo, da se takoj prične pripravljati dela kot načrti tudi, potem pa bodo sklepali glede dajatev. Važen sklep konference je bil med drugim tudi gradnja dvostanovniške stavbe za učiteljeva, ki jo bodo še letos začeli graditi. Prihodnje leto pa bo v Toplicah zraslo še eno tako poslopje.

S 6 milijoni din, ki jih bodo najeli kot posojilo, bodo uredili vodovod in zgradili na Obrhu nov transformator. Razen tega je kanalizacija in ureditev Sušice eno zelo važ-

nih vprašanj za Topličane; sklenjeno je bilo, da se bo tudi to še letos pričelo urejevati.

V bodoče bodo meso in kruh vozili iz Novega mesta. Glede nehijske krajevne gostilne so bili sprejeti potrebni sklepi.

Upravni odbor društva RK je razpravil na zadnji seji o krvodajstvu in določil člane, ki bodo

razlagali po vaseh pomen dajanja krvi. Društvo je organiziralo sekcijo za praznovanje ženske mladine, pripravila pa gospodinjstvi tečaj za dekleta in žene.

Na zadnji seji Turističnega društva so se pogovorili predvsem o urbanističnem načrtu Dolenjskih Toplic, kanalizaciji in ostalim delom, ki jih je treba razglednice Toplic, kopalskih naprav in športnega bazena. V marcu bodo organizirali še tečaj nemškega jezika za zdraviliščne uslužbenke. Drago Gregorc

Josip Kambič 85-letnik

13. februarja je v Metliki praznoval 85-letnico rojstva posestnik in lastnik nekega kmetijskega posestva Josip Kambič. Po šolanju v domačem mestu je še ne osemnajst let star odšel v Ameriko, kjer je v Penstevaniji, Colorado, Kaliforniji, na Aljaski in drugod iz let delal v tovarnah in rudnikih, kasneje pa se je ukvarjal s prevoznikarstvom. Ko se je l. 1905 vrnil v Metliko, se je oženil in prevzel gostilno, ki ji je zlasti v družbo z ženo — prva mu je umrla že l. 1915 — pridobil ugled in sloves dajati naokrog. Po zadnji svetovni vojni je gostilno opustil in se vsa povsem posvetil posestvu. Josip Kambič je bil med obema vojnama znana in spoštovana osebnost v Metliki, saj je bil dolgo leta občinski odbornik in član prve dolenske posojilnice. Bil je

razlagal po vaseh pomen dajanja krvi. Društvo je organiziralo sekcijo za praznovanje ženske mladine, pripravila pa gospodinjstvi tečaj za dekleta in žene. Na zadnji seji Turističnega društva so se pogovorili predvsem o urbanističnem načrtu Dolenjskih Toplic, kanalizaciji in ostalim delom, ki jih je treba razglednice Toplic, kopalskih naprav in športnega bazena. V marcu bodo organizirali še tečaj nemškega jezika za zdraviliščne uslužbenke. Drago Gregorc

Novomeška kronika

● DANES ZVEČER BO

v Novem mestu spet pričela delovati šola za starše. Pedagoški, zdravniški in pravniški bodo imeli v okviru šole več zanimivih predavanj o vzgoji otrok. Starše bodo seznanili z različnimi vprašanji, ki jih srečujemo pri vzgoji, z motnjami v otrokovem razvoju, obnašanju, z duševnim zdravjem otrok, s problemom mladostnika in higieno žene-matere itd. Predavanja bodo vsak četrtek ob 19. uri v pritličju osnovne šole in priporočamo vsem staršem, da se jih udeležujejo.

● MESTNO GLEDALIŠČE

iz Ljubljane je v ponedeljek 22. februarja gostovalo v Novem mestu s Kreftovo dramo v šestih slikah "Balada o počitku in Marjutki". Obe predstavi sta bili zelo dobro obiskani, zlasti pa popoldanska.

● OTROŠKO MASKARADO

bo tudi letos organiziralo Društvo prijateljev mladine. Za spremembo pa ne bo v Domu JLA kot prejšnja leta, temveč v gimnazijski telovadnici. Prireditelj bo v nedeljo 6. marca.

● AVTODELIJE, poslovalnica

Zeleznice, se je preselila iz dosedanjih prostorov na Cesto komandanta Staneta 5, ker lokal na Glavnem trgu preurejajo. Po preureditvi bo površina lokala skoro še enkrat večja. Porušili bodo vmesne stene in zasedli še prostore v ozadju stavb. Na pročelju bodo pustili le značilne starodavne stebre, ostali zid porušili in sprednjo stran poslovalnice zasteklili. Lokal bo čez tri mesece spet odprt in bo najspodobneje urejen: Potrošnikom bo lahko mnogo bolj kot doslej nudil široko izbiro motornih vozil in nadomestnih delov.

● NOVA AVTOBUSNA POSTAJA

bo stala na otroškem igrišču pri novi pošti. Idejni načrt je že izdelan, v stavbi bo razen prodajalne vozni kart, čakalnice za polnike in turističnega potovalnega urada tudi trafikca, kjer bodo prodajali časnike in spominčke. Dovož na novo postajo bo od križišča pri in-

● Belokranjska trikožna inustrija "BZTI" v Meulci

je v januarju kljub nekaterim objektivnim težavam dosegla lep uspeh. Z istim številom izdelanih izdelkov kot lani je dosegla proizvodnjo v vrednosti 28 milijonov in pol dinarjev, kar predstavlja skoraj enkrat večje prozvodnjo, kot so jo dosegli januarja 1959. leta.

● ZBORI VOLIVCEV BO

DO v Novem mestu v začetku marca. Volivci bodo razpravljali o osnutku urbanističnega načrta ter o družbenem planu in proračunu občine za leto 1960. Obenem bodo zbori volivcev tudi po podjetjih in tovarnah po volilnih enotah za zbor proizvajalcev. Tudi na tih zborih bodo volivci razpravljali o družbenem planu in proračunu občine, največ pa naj razpravljajo o oblikah sodelovanja podjetja z občino, o združevanju sredstev, o gospodarskem sodelovanju med podjetji in podobno.

● GIBANJE PREBIVALSTVA

STVA: rodila je: Ida Stine, Nad mlini 5 — deklico. Poročili so se: Ignac Hočvar mladenec s Ceste komandanta Staneta 26, in Helena Kastelic, delavica iz Črnuč. Anton Furlan, študent s Ceste komandanta Staneta 20, in Marija Carman, uslužbenka z Ljubljanske 9. Dr. Janez Planinšič, zdravnik, in Marija Furlan, študentka iz Ljubljane. Ivan Drab, delavec iz Pristave, in Alojzija Bolte, delavica iz Ravgovske 28.

Umrlj so: Gazbarea Željko, otrok iz Jerebove ulice 8, star 8 mesecev in Rozalija Mušič, upokojenka iz Resljeve 5.

● Ponesrečili se je otrok Hajdo

Peša, Pugljeva 3, padel je v vodo in se opekel.

● NA ZIVILSKEM TRGU

je bilo v ponedeljek 22. februarja precej živahnega. Razen občinskih živil so prodajali tudi ribe, okoli katerih je bilo največ prometa. Za jajca so zahtevale ženske 13 din, cene ostalih izdelkov pa so že dalj časa nezpremenjene. Ker morajo kmetice po novem prodajati le na kilogram, namerjajo solato na krožnik, je potisnejo na vago in računajo prav tako 30 din kot prej brez vage. Iznajdljivost pa takal

Sodelovanje v Brežicah

Pripadniki garnizije JLA pridno sodelujejo s prebivalstvom v Brežicah in okolici v organizaciji SZDL in Zveze borcev. Posebno v okviru organizacije ZB so navezali mnogo tesnih stikov s prebivalci. Vsako leto priredijo na dan JLA sprejem in nanj po-

vabilo matere padlih borcev, obdarilo pa tudi otroke padlih borcev. Tudi sicer vzdržujejo živahne stike z nekdanjimi borci brežiskega okoliša ter se nenehno zanimajo za življenje vojnih vdov ter mater in otrok padlih borcev.

Počiva jezero v tihou...

Kdo bi si mislil, da bo Metlika za nekaj let za malno turistično zanimivost bogatejša. Ne more se sicer s svojimi sanjarstvi postaviti ob stari blejskem jezeru, ki je bilo v tistem času, čeprav bolj skrivnoma. Njive med Bradkovo hišo in sejmščino namreč še nekaj let vsako jesen spozna moč dreva, ki ga je treba spomesti. Ob nudem deževju zalije celo cesto na križišču, tako da morajo ljudje v velikem ovinku obiti pot čez njive, če si ravno niso našli čevljev in zavežati hlače.

Tako imamo v Metliki jezero. Prebivalcem hiše ob tem jezeru voda do dva metra visoko zalije kleti, in po drva, ki so jih iz previdnosti spravili pod napuščen bližnjega skledja, morajo čez, če si obujejo visoke gumijaste škornje. Svojevrsen šport je to, toda tudi do dev morn nekako priti človek, če boče imeti pozimi topilo v sobi in kuhinji.

Pred leti se turistične zanimivosti, na kateri se zdaj je zimskem času mladenca vneto drva in s preprostimi palicami habije vsak šokeja, ni bilo. Otvorna voda da se je odtekla v naraven požarnik, ki je bil na travniku, ki daveč od gnanja vinske kleti. Ko pa so ta požarnik ob gradnji kleti zrušili, voda ni imela večj odтока. Naredili so sicer nekako kanalizacijo, toda ta je bila previsoko položena in voda ni hotela teči v breg. Rajši se je zbirala v dolini in postala ustvarjala ruzo.

Vidite to je vsa zgodba o metliškem jezeru in treba jo je zapisati, da se ne pozabi, kajti ljudje na občini so sklenili, da bodo

— na žalost mladim držalcem — že prihodnje leto temu jezeru naredili komet. Za to dni bo prišlo poglabljati kanalizacijo, na katero bodo priključili novo jezero vodo in hkrati speljali semkaj tudi kanalizacijo od novej stanovanjskih hiš, ki stojijo pod metliškimi Borščkom. Znanje je namreč, da tuda prebivalci v novem četvorčrku in šestorčrku včasih vneto gojijo fizikuro. Z ročno šepalko namreč posanjajo iz svojih kletj vodo, ki se v vsakem večjem deževju nabira v njih.

Kot vidite, je torej v Metliki vode dovolj. Ko bi le še kak drugega bilo!

BILANCA KMETIJSKE ZADRUGE z o. j. PIŠČE

AKTIVA		BILANCA NA DAN 31. XII. 1958		PASIVA	
Zap št.	Postavka	Znesek (v 000 din)	Zap št.	Postavka	Znesek (v 000 din)
A. Osnovna sredstva					
1.	Osnovna sredstva	1.082	1.	Viri osnovnih sredstev	3.077
2.	Denarna sredstva osnovnih sredstev	1.149	2.	Drugi viri osnovnih sredstev	
B. Sredstva skupne porabe					
3.	Sredstva skupne porabe		3.	Sklad skupne porabe	167
4.	Denarna sredstva skupne porabe	89	4.	Drugi viri sredstev skupne porabe	
C. Obratna sredstva					
5.	Skupna obratna sredstva	10.553	5.	C. Viri obratnih sredstev	483
D. Izločena sredstva					
6.	Denarna sredstva rezervnega fonda in drugih fondov	497	6.	Drugi viri obratnih sredstev	1.108
7.	Denarna sredstva nerazporejenih sredstev		7.	Rezervni sklad in drugi skladi	501
E. Sredstva v obratno in druga aktivna					
8.	Kupci in druge terjatve	8.590	8.	Rezervni sklad in drugi skladi	501
9.	Druga aktivna	24	9.	Viri nerazporejenih sredstev	
	Skupaj:	18.742	10.	Viri sredstev v obratno in druga pasiva	
			11.	Kratkoročni krediti za obratna sredstva	12.509
			12.	Dobavitelji in druge obveznosti	729
			13.	Dobava osiva	84
			Skupaj:		18.742

Računovodja: Anton Vrčec

Predsednik upravnega odbora: Jože Sumrak

Upravnik: Branko Kopinč

UPRAVA ZA GOZDARSTVO OLO NOVO MESTO

opozarja

VSE GOZDNE POSESTNIKE IN LASTNIKE GOZDOV, da je zadnji rok za vlaganje prošnje za sečna dovoljenja za leto 1961 — 31. marec 1960.

Prošnje je treba oddati ali nasloviti na področne kmetijske zadruge in predpisanih obrazcih, ki morajo biti točno in čitljivo izpolnjeni, z vsemi zahtevanimi podatki. Po navedenem roku kmetijske zadruge prošnje ne bodo več sprejemale.

Smejte se, ljudje!

krat se ga pa res lahko do smrti nalucka. Pa je pil in pil, in ko je bil že tako natreskan, da je kozarce zival za vrat namesto v usta, so ga dobri prijateljski odnesli domov in ga položili pod tepko. In še nečesa niso pozabili: na tepkino vejo so mu obesili prazno denarnico, ki ga je zjutraj, ko se je prebudil, tako žalostno zevajoča pozdravila, da se mu je kar mlo storilo pri srcu. Pa je kmalu vedel, kaj mu je storiti. Zato je na veji bingljajočo denarnico nagovoril:

»Mh, le pij, Tonček, kakor da bi za svoje. Mh, zdaj že vem, ampak je prekasno...«

Dobro smo ga nadelali, so si mislili pivski bratci. Dobro točko imamo za občni zbor bedakov, ki bo na predpustni večer...

PRESTOPNO LETO V ZNAMENJU LUNIKOV

Je že tako, kakor ve koledar povedati. Letos je prestopno leto in zato kantonj -prorocen-hauzarji- prestopiti prag Doma kulture in občni zbor bedakov prirediti za pogrnenimi mizami. Pravijo, da bo

in mrtve oklicujejo Kurenta. Bobnajo pa po stari navadi, tako kot so se do nekaj let nazaj. Ljudje se zbirajo, usta se jim širijo v smeh, zavijajo se bobnarji v gostilno in praznično slavje se začne. V pone-deljek ob šestih zvečer je na trgu pred Kuntaričem zborovnanje. Od tam gredo po ulicah, svetijo z baklami in nabijajo po starih ciskrih, zraven pa pojo: »Selma, Selma, Selma ma...« Tako lepo ubrano odkorakajo v Dom kulture, kjer je občni zbor. Na odru se pojavi najprej predsednik bedakov s svojim spremstvom, podpredsedniki, odborniki, sve-tovalci, atašaji in konzuli. Se-veda se potem ves ceremonial odvija okoli izvolitve novega predsednika, ki je na najbolj demokratičen način vsako leto drugi, pa če je dober ali slab. Mandat traja samo eno leto in kronani osel si lahko samo enkrat v življenju, sicer bi bilo oslovstvo le preveč resnično. Potem je na odru revija mask, ki jih ocenjuje po-sebna hudo strokovna komi-sija. Najboljše maske dobe nagrado. Nato pa bo letos še ve-selo rajanje, saj ni drugače

čete, ljubi ljudje! Ravnotežje se včasih tudi polomi in ser-visor za take reči tudi v de-želji selmanja še nimajo. V to-rek popoldne vozijo tudi orači in verjemite mi, da jih ni treba prav nič rezirati. Tako originalno padajo za plugi, da ni treba niti enega kadra po-pravljati. Vse točke kot po lo-ju. Zaključek je potem v sre-do. Kurent 1-... najprej na pa-rah, nato pa ga odnese na most in zažgo ter vržejo v vodo. Spotoma prebero še te-stament, nato pa se začne čez kakih osemindeset ur spet normalno življenje v Kosta-

ZAKON NATURE JE TAK

Zakon nature je tak, da iz majhnega raste veliko, bi re-keš prosto po Koseskem. Pr-forcenhauz mora imeti podmla-dek, tudi bedaki imajo mla-dino in selmarji prav tako. Toda dokler je človek mlad, mora praznovati podnevi in zato bo otroški karneval za

pusetni terek ob pol treh po-poldne. Kakih štiri sto mask se bo videlo ob tej uri. Ma-tere se na moč trudijo, da le-po našemu svoje mlačke. In ti se že tudi nekaj tednov po-govarjajo o tem. Zdad so majhni in ne morej biti tako občudovani kot so starejši, ki s kronami na glavah hodijo okoli.

Toda glavno je vendarle to, da bodo v pustnem času vsi skupaj prepevali tisto znano, preznano vižo, i jo sliši otrok že kot uspanko in se glasi:

»Selma, Selma, Selma ma, bistri oče Abraham! Kurent naši je bedak, mi smo pa usi glah tak...«

Če taki nismo, e pa potru-dimo, da bomo in to svetu-jemo tudi vsem tistim, ki bo-do letos prišli na pustno slavje.

Tak je predsednik bedakov v vsem sijaju svoje vladarske časti — In letos bo, tako zatrjujejo Kostanjevičani, v starem mestu na Krki okoli Pusta še posebno veselo...

Kakor vsako leto, tako bo tudi letos Kostanjevica kar najslavesneje proslavila božanskega zaščitnika smeha, petja, plesa in vragolij — Kurenta. V Kostanjevici so to največji prazniki. Od davna je v navadi, da pustne dni marsikatero veselo zaokrožijo in kdo bi zameril, če v teh dneh vzamejo v precep vse kar leze in gre. Napake leta pridejo na rešeto javnega mnenja, ki jih obravnava v razkošnim sme-hom in hudomušnostjo. In smeh je potreben in dober kakor kruh. Zato se smej, de-žela ob Krki, smej vsaj tri dni v letu na vse grlo, zakaj za pustnim smehom pride pomlad in s pomladjo delo in skrbi za setev in žetev — za vsak-danji kruh in življenje...

TOČKE SE ZBIRAJO VSE LETO...

Zgodilo se je, da jo je Tone zavil v gostilno. Ni rad plače-val, ker je težko služil, toda pil je rad. In ljudje so mu dali, čeprav so poznali njego-vo navado. Pa so ga nekoga dne ukanili. Eden od tovari-šije mu je smuknil denarnico, ki jo je imel v ženu in mu je prav ponižno kukala venkaj. Vzel jo je eden od tovarišije in dajal za vino, da je vsa družba pila do zore.

»Le pij, Tonček, kakor da bi za svoje!« so ga nagovarjali in Tonček je bil navdušen nad radodarnostjo in pršernostjo svojih pivskih bratcev, zato je pil, kolikor mu je duša dala. Včasih je sicer opazil, da si tovarišija mežika med seboj, vendar ga to ni motilo. En-

Miss Chinatown je dobila naslov »najlepša ameriška Kitaj-ka Carole NG«. Dekle je 19 let stara studentka iz San Fran-ci-sca. Izvoljena je bila izmed 19 tekmič za ta naslov iz vseh ZDA. Sivo-snost je bila pred kitajskim novim letom. Ven-dar pa je že v samem nazivu zapopadna vsa tragika rasli-sma v ZDA, saj morajo nebel-ci »stanovati po posebnih okra-ji« — detrih v mestih, kjer sicer prebivajo belci, in je ta segre-gacija obsežna tudi v imenu »Miss kitajskega mesta«.

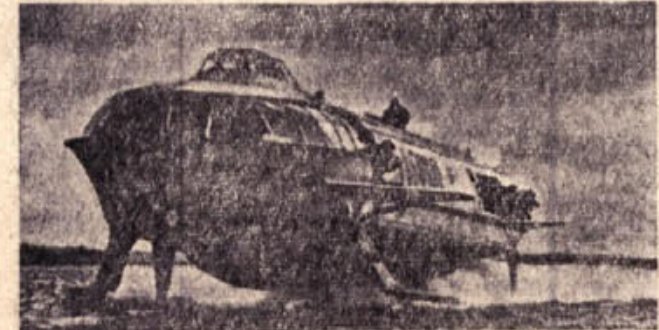
Neka kalifornijska tovarna muzikalij je izdelala in dala na trg zanimivo novost: majhen tranzistorjski radio sprejemnik, vdelan v krake sončnih naoč-nikov. Vsa naprava stane približno 50.000 dinarjev. Vrvice na sliki je antena za kratko-valovni sprejem. Vsi radio-naočniki niso prav nič težji od navadnih sončnih naočnikov.

Dekle prihodnosti pravijo filmski strokovnjaki mladenki na gorali sliki. Ime ji je Yvet-te Milieux, ima 15 let, je Francozinja po očetu, po ma-teri pa Mehikanska. — Prvkar Yvette dejansko nastopa kot dekle bodočnosti v futurističnem filmu Časovni stroj, ki ga snemajo v Hollywoodu v ZDA.

Avtočiki je prototip težkega motocikla v obliki avtomobila — to je vozilo z dvotaktim mo-torjem in enim cilindrom na obeh kolesih, sicer pa popol-noma zaprt kot avtomobil.

Minulo jesen so v zavodu Rdeče Sormovo izdelali hidrobuss na krilih. Dali so mu ime »Meteor«. Od tedaj je uspešno pre-stal vse preizkušnje in prehaja zdaj v redni promet. Ima pro-stora za 150 pomikov, izdelan je ves iz duruminija, doseže pa hitrost do 80 km na uro. V istem zavodu so že napravili načrte za nov, še večji hidrobuss, ki bo lahko vzel na krov 200 pomikov, razvil pa bo hitrost 100 km na uro. Vozil bo po Azovskem in Crnem morju, kjer so delali poskuse tudi z »Meteorjem« (na sliki).

Klub veselih norcev
sporočilo: tujecno svet, da je tujecno svet
njegovo veselje član. in

patron

Jaka Kurent

rojen v Juki luknji
prva sreča luča - ob uri soninega
mrzla njega dni.
Bojlo lastnega pričinka
bo v sredo 11. II. 59. ob 14.30.
na vikipalici

Mrzel Britof

Svojino tihih krekadivnih solz
Klubi veselih norcev

S Kurentom ponorijo radi tudi še marsikje drugje po Dolenjskem; posebno znana so metliška pustovanja. Lani so v Bršljini pri Novem mestu s takimile obvestili — plakati člani »Kluba veselih norcev« vabili k pokopu svojega patrona...

neki veliko ljudi, da bedaštvo povsod porajajo, in da se bo do prav zato z vseh koncev pripeljali na kostanjeviško slavje. Naj pridejo, spored je prav čeden in bi ga bilo škoda zamuditi. Če bedaštvo ne uspe, je pa tako še bolj zabavno.

KURENT BO NA OKLICIH
Kurent bo na oklicih zadnje nedelje pred pustnim torkom. Takrat gredo kostanjeviški bobnarji po cestah in žive

kam dati vseh ljudi, ki pridejo k tej častitljivi slovesnosti.

Ce selmarji niso predolgo čakali torke, gredo potem z medvedom po Kostanjevici. Toden čas tega pohoda se ne da določiti, ker je prihod od-visen, kot rečeno, ali medved lahko hodi po dveh nogah ali ne. Včasih ga odgovorni poslil obnega zbor tako utrudijo, da bi najrajši hodil po štirih, čeprav je predpisano, da mora plesati po dveh. Kaj pa ho-

NEKAJ OKROGLIH

V TRGOVINI
»Gospa, jámčim, da boste samo vi imela tako obleko. Te-ga desena dolejš nihče ni ma-ral kupiti.«

ZAREKLO SE JI JE
»Kako, da je vaš mož že doma? Saj ste rekli, da bo šest mesecev na praksi v ino-zemstvu.«

»Veste, ker se je lepo vedel, so ga spustili prej...«

TOLAZBA
Peteršljčkovka je obiskala moža v zaporu. »Dragi Sime-on, nisem hotela povedati otrokom, da si v zaporu, ker bi jih bilo sram, zato sem jim rekla, da so te obesili.«

CASOPISNO POROČILO
»Pri nas je toliko in toliko gospodarstev. Živine pa toliko in toliko, ali povprečno: na eno gospodarstvo pridejo 3 go-veda, pet prašičev in četrť ko-nja.«

DVA BOGATAŠA
Brat slavnega skladatelja Beethovna se je bil zelo oboga-til z vojnimi dobavami. Za novo leto je voščil bratu in se podpisal: »Johan van Beetho-ven, lastnik graščine«. Brat - umetnik mu je odgovoril: »Tu-

di jaz voščim, Ludvig van Beethoven, lastnik možgan«.

RADOVEDNI ZAROČENEC
»No, Filomenca, zdaj ko sva si objubila, da med nama ne bo nobenih skrivnosti, mi pa le povej, kakšne barve so prav-zaprav tvoji lasje?«

OBISK
»Ljubi možek, samo za pe-minut skočim nekaj vprašat sosedo. Ti pa vsake pol ure pogled, če juha vre.«

TEŽAVE V BOLNIŠNICI
»Eh, tovarišica doktor,« pravi bolnik mladi simpatični zdravnik, »kaj pomaga: zdra-vite mi rano na nogi, odpirate mi pa drugo na srcu!«

— Boš že nehal ali ne! Saj boš popolnoma pokvaril svojo lepo novo igračo!

IZ TLAČANSKIH ČASOV

Osmi ali deseti rod pred našim je živel še v čisto drugačnem svetu, kot je današnji. Ljudi je bilo mnogo manj. Bili so tlačani, za katere je bil »bog visoko in cesar daleč«, saj so bili na milost in nemilost izročeni graščakom in njihovim biričem. Tlačan ni smel zapustiti grude (glebae adscriptus), ni smel v sole ali po svetu za boljšim kruhom, ni poznal trgovine, ni znal brati in pisati. Malo kdo je vedel za sebe, kdaj je bil rojen ali koliko je star. V nevihtah so jih strašile čarovnice, točo so jim delali v farovžu ali pa ni bil župnik dovolj močan, da bi jo pregnal iz svoje fare. Sveta so poznali samo toliko, kolikor so ga videli okoli sebe, zvedeli samo toliko stokrat popačenih novic, kolikor so jim jih prinašali odsluženi vojaki, potepuhi in berači. Repatice in druga znamenja na nebu so jim naznanjala vojne in nesreče. Morila jih je lakota in črna smrt, brez zdravnika so brezupno umirali tudi za nadlogami, ki ne veljajo danes nikogar več življenja.

Toda danes bi rad povedal iz starih rokopisov le nekaj o tlačanskih dajatvah pred 250 leti v nekaterih novomeških vaseh. Jama, Regerča vas Prapreče in Brusnice so pod pleter-skim gosposčino tlačanile jezuitom v Ljubljani. V prav starih časih, še preden je Kristof Kolumb odkril Ameriko in sto let po tistem, so bile tudi vasi Rakovnik, Rajnovšče in Črmošnjice pri Stopičah še podložne Pleterjam, pa jih je jezuitski rektor p. Nikolaj Jagnjatovič 28. avgusta 1614 odstopil za neke druge tlačane nekdanjemu karloviškemu glavarju pl. Juriju Gušiču na Pogancih in si v njih pridržal le pravico, da jim tudi v bodoče sodi pleterski sodišče. Rakovnik, Rajnovšče in Črmošnjice so morale odrajtovati odtlej Pogancem seveda natanko to, kar so prej jezuitom, ki so prišli v našo deželo zatirat luteransko vero in so dobili zato v užitek gosposčino izumrlih kartuzijanskih Pleterij.

V vasi Jami je bila okoli l. 1700 ena kmeti-ja podložna Nemškemu viteškemu redu v Ljubljani, dve kmetiji in ena kajža pa Pleter-jam. Pozneje se je ena kmetija razdrobila v štiri osebne kmetije in je bilo to vse, kar se je v četrť stoletja glede števila domov v Jami spre-menilo.

Regerča vas je štela takrat 14 kmetij. Pet jih je bilo podložnih Pleterjam, dve kapit-lju v Novem mestu, ena Pogancem, ena neki gospe Langenmantel, tri Bajnofu pod Trško goro, ena gospodom Aptalterjem in ena Mordakom na Grmu. Do danes je Regerča vas za več kot trikrat povečala število domov, saj je štela pred zadnjo vojno 48 posestev in eno kajžo. Nekaj novih domov je gotovo nastalo z delitvijo starih gruntov.

Prapreče (jezuitski urbar iz začetka 18. sto-letja govori o Unter Prapretech, Dolenjih Pra-pročah) so imele 8 kmetij — pred zadnjo vojno 21 od teh 3 pod Pleterjam, 3 pod kapitljem in 2 pod baronom Pelzhofferjem na gradu Mostecu v Kandiji, kjer je danes bolnišnica za pljučne bolezni. Eno od obeh Pelzhofferjevih kmetij je imel prej baron Prenner ali, kot ga imenuje Valvasor, baron Wolf Daniel Brenner z Lukenskega gradu pri Prečni.

bremana so se menjavala od gosposčine do gosposčine, dostikrat tudi v isti gosposčini od vasi do vasi, kakor so pač skozi stoletja nastajala in se razvijala.

Za najvažnejša podložniška bremena si oglejmo Prapreče pri Valti vasi, saj jih imajo ostale pleterske vasi okoli Novega mesta enake ali zelo podobne.

Pleterski gosposčini, to se pravi jezuitom v Ljubljani, je prapreški tlačan moral zrediti o sv. Jurju ovco z mladičem. Vsak delovni dan v letu je pošiljal enega delavca na tlako. Ker so imele Pleterje po štajerskih, škocenskih, kostanjeviških, mokronoških, novomeških kra-jih in Suhj krajini preveč podložnikov, so mo-rale nekatere vasi in tudi Praprečani tlako pozneje plačevati v denarju. Po nekaterih va-seh so tlako tudi škrlili na tri ali celo en dan v tednu, za odškodnino za ostale dni pa so mo-rali podložniki prestji predivo ali volno, to-roviti na konjih ali nositi v koših na hrbtu v Ljubljano desetinsko žito enkrat ali dvakrat na leto oziroma služiti za poštno ške, kolikorkrat so jih jezuiti potrebovali. Zopet drugod so bi-riči po potrebi oznanjali, kdaj naj pridejo tlačani v grad na delo sami in kdaj z živino.

Dolžnost Praprečanov je bila še, da so ple-terski gosposčini oskrbovali košnje in ji bili v pomoč tudi v drugih stvareh, če so jih jezuiti potrebovali. So pa oddaljenim in ubožnim va-sem tlako včasih tudi olajševali ali jo celo čisto odpuščali, kakor na primer Jami ali Regerči vasi. To so storili najbrž že pleterski kartuzi-ji pred jezuiti; graščak ni odpustil nikomur nikoli nič.

Desetino, to se pravi deseti del vsega pri-delka belih in črnih žit ter prosa, razen ajde, in pa desetino od živinskega pridelka so pobirali v Praprečah kapitljski gosposde v Novem mestu. Kapitelj je dobival od vsega podlož-nika še po 8 kodelj prediva in kuro. Duhovnim gospodom, ki so s kapitlja prihajali v Toplice počivat in na kopanje, so bili tlačani dolžni preskrbeti toliko drv, kolikor jih je bilo pač treba.

Smihelskemu župniku je moral dajati vsak prapreški grunt skledo pšenice (skleda je mora-la držati najmanj dva firklja) ter 4 kodelje prediva, prav toliko tudi farnemu mežnarju. Tudi župni vikar pri sv. Jakobu v Valti vasi je dobival skledo pšenice, 4 kodelje prediva, za blagoslov o božiču nemški krajarj 2 l solda, cerkovnik v Valti vasi pa zvrhano skledo prosa, o božiču še hleb kruha in klobaso ali na-mesto obojega groš, ki je štel takrat 3 krajcar-je. Za maše za dobro letino je plačevala vsaka kmečka hiša 6 reparjev ali 24 krajcarjev v de-narju.

Od gmajne v Dobravi niso Praprečani nič plačevali, kurjavo pa so si morali, razen dveh kmetov, Jenžeta in Matije Pšeničice, doku-povati.

Za Zvabovo pri Sentejnerju pravi pleterski urbar, da imajo samo toliko lesa, kolikor ga kupijo ali ukrajujejo.

Iz Grobelj je dajala za kurjavo v Krakovem vsaka kmetija in polkmetija kostanjeviškemu samostanu po 6 mernikov ovsu in kopuna, v žetvi en dan 3 žanjice in 4 grove (12 krajcar-jev) zato pa so smeli v jeseni zaganjati svoje

JORG BREU st.; TRGOVINA Z ODPUSTKI V 16. STOLETJU (lesorez)

V Brusnicah so od 20 gruntov in 2 kajž (da-nes šteje vas nad 70 kmetij in 20 kočarjev) pripa-dali 4 grunti Pleterjam, 7 kmetov in 1 kajž.

Pogancem, prav toliko gradu na Ruperč-vrhu ter 2 kmeta župniku v Sentejnerju.

Tlačan je moral na splošno dajati v naravi ali denarju: v farovž župniku, kaplanom in cerkovniku; župnemu vikarju in mežnarju pri podružnici; gosposčini desetino in tlako; pose-bej za pravico paše in kurjave ter za tako ime-novne male pravice graščakom za priboljšek v praznikih. Dragi so bili; prepisi posesti (lav-demjil). Kmet ni bil lastnik svojega grunta, ampak samo najemnik in uživalec. Kjer je bil brodnik, je tudi on dobil svoje delež, podobno navadno mežnarjevemu. V poznejših stoletjih so nalagali tlačanu še turški in puntarski da-vek ter mesni krajcarj. Od vinogradov je pobirala gosposčina poleg desetine tudi posebno gorščino. Sodbika je bilo treba posebej vzdrže-vati s prispevki v naravi in denarju. Tlačanska

svinje v samostanski gozd v Krakovem in niso plačevali zato nobene pašneve.

Tlačani iz Malega Mraševega pri Kostanje-jevici (vas je kupil graditelj Pleterij Hartman od Jörga Schrabassa) so za pašo v Krakovem prav tako dajali po tri žanjice ali namesto tega služili samostanskim lovcom za gonjake. Vru tega so morali poslati v »zgonu«, to je v svinjski paši v žiru en dan po enega gonjaka.

Seštejmo še vsa bremena na ramah podlož-nika iz Prapreč, da bomo lahko presodili tlača-nove dajatve pred dvema ali tremi stoletji:

vse dni v letu tlaka oziroma plačilo zanjo v denarju; deseti del vsega žitnega pridelka (ra-zen ajde) in živinskega pridelka; posebej še o sv. Jurju ovca z jagnjetom, kura, 2 firklja prosa, 1 firkljev pšenice, 20 kodelj prediva in 28 krajcarjev v denarju. Goldinar je imel ta-krat 60 krajcarjev. Hleb kruha s klobaso pa je bil ocenjen na 3 krajcarje.